

Hallitus 30.10.2017

Valtuusto 13.11.2017

HÄMEENKYRÖN KUNTA
TALOUSSUUNNITELMA 2018 - 2020

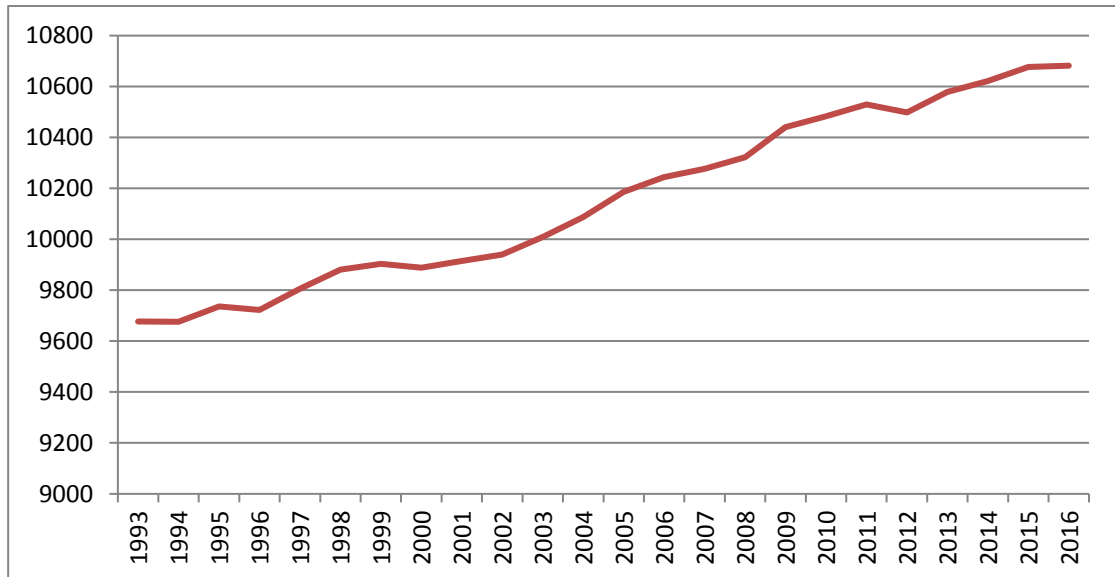
SISÄLLYSLUETTELO

1. Toimintaympäristö	3
1.1. Väkiluvun kehitys ja väestörakenne	3
1.2. Väestön muutos ja väestön jakautuminen alueittain	4
1.3. Elinkeinorakenne ja työllisyys	5
2. Talouden näkymät	6
2.1. Verotulot	7
2.2. Valtionosuudet	8
2.3. Henkilöstö	9
2.4. Kuntakonserni	11
3. Kokonaistalouden näkökulma	13
3.1. Tuloslaskelma	14
3.1.1. Tuloslaskelman 2018 analysointi	15
3.1.2. Toimintakate, ulkoiset menot ja tulot	15
3.2. Rahoituslaskelma	17
3.2.1. Rahoituslaskelman analysointi	17
3.3. Suunnitelmavuodet 2019 - 2020	18
3.3.1. Uhat suunnitelmavuosina	18
4. Käyttötalous	20
4.1. Talouden tasapainotus	22
5. Hallintopalvelut	24
5.1.1. Toimielimet ja johto	24
5.1.2. Hallinnon tukipalvelut	25
5.1.3. Yhteistoiminta	26
6. Perusturvapalvelut	27
6.2. Perusturvapalveluiden hallinto	28
6.2.1. Hallinto- ja toimistopalvelut	28
6.3. Terveyspalvelut	28
6.3.1. Perusterveydenhoito	29

6.3.2. Avohoito	29
6.3.3. Suun terveydenhuolto	31
6.3.4. Terveyskeskussairaala	32
6.3.5. Täydentävät palvelut	34
6.3.6. Erikoissairaanhoido	35
6.4. Sosiaalipalvelut	36
6.4.1. Sosiaalityö ja perhepalvelut	36
6.4.2. Sosiaalityö	37
6.4.3. Perhepalvelut	38
6.4.4. Vammaispalvelut	39
6.4.5. Kotihoito	40
6.4.6. Asumispalvelut	41
6.4.7. Työllisyyspalvelut	42
7. Sivistyspalvelut	44
7.1.1. Hallinto- ja toimistopalvelut	45
7.1.2. Esi- ja perusopetus	46
7.1.3. Lukiokoulutus	51
7.1.4. Elämänlaatupalvelut	53
7.1.5. Varhaiskasvatus	54
8. Tekniset palvelut	57
8.1.1. Hallinto- ja toimistopalvelut	57
8.1.2. Kiinteistötoimi	58
8.1.3. Siivous- ja ruokapalvelut	59
8.1.4. Kunnallistekniikka	60
8.1.5. Ympäristöpalvelut	61
8.1.6. Maankäyttö ja kaavoitus	62
8.1.7. Ympäristöterveydenhuolto	64
8.1.8. Vesihuoltolaitos	64
9. Investointiosa	65

Toimintaympäristö

Väkiluvun kehitys

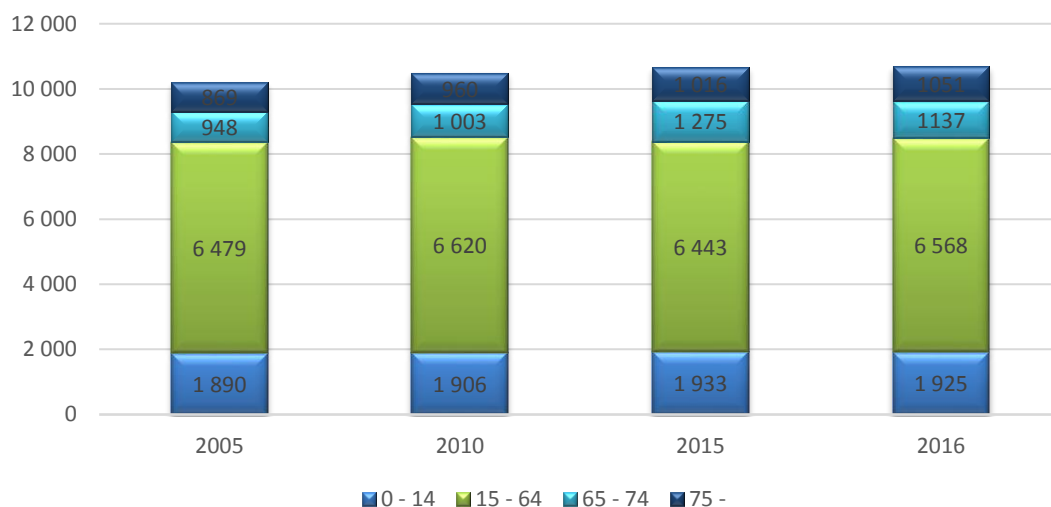

Väkiluku 31.12.2016 oli 10 682 henkeä (Tilastokeskus). Elokuun 2017 lopussa väkiluku oli 10 632. Väkiluvun muutos 2015 – 2016 oli 0,05 %.

Kunnan väkiluku on ollut korkeimmillaan 1960-luvun alkupuolella, hieman yli 10 700 henkeä. 1980-luvulla väkiluku putosi noin yhdeksään tuhanteen henkeen.

Väestörakenne

	2005	2010	2015	2016
0 - 14	1 890	1 906	1 933	1 925
15 - 64	6 479	6 620	6 443	6 568
65 - 74	948	1 003	1 275	1 137
75 -	869	960	1 016	1 051
yhteensä	10 186	10 489	10 667	10 681

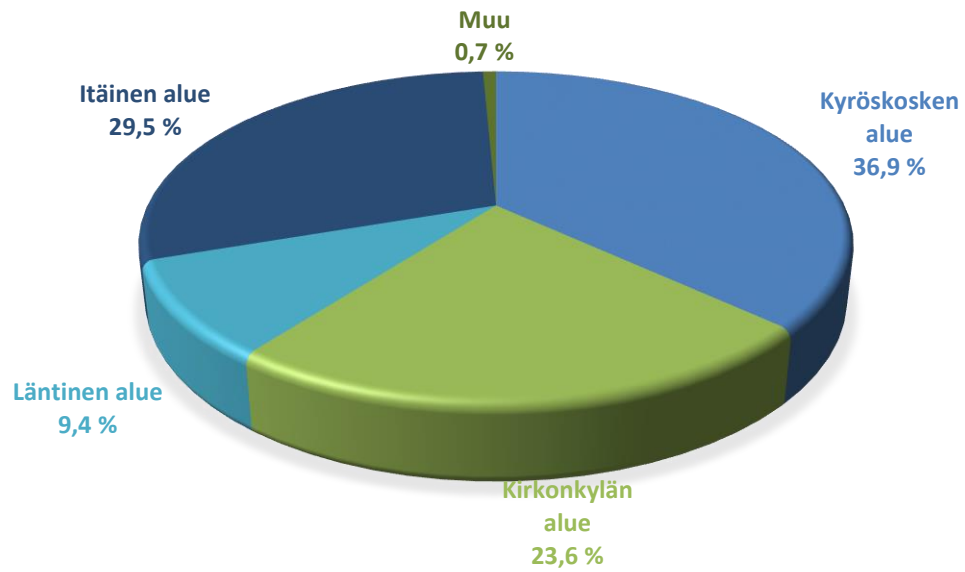
Väestön muutos

	2013	2014	2015	2016
Syntyneet	108	136	107	111
Kuolleet	114	113	120	110
Kuntien välinen tulomuutto	584	542	557	538
Kuntien välinen lähtömuutto	504	537	500	546
Maahanmuutto	7	12	14	37
Maastamuutto	11	4	10	9
Väkiluvun korjaukset				7
Yhteensä	75	28	57	14

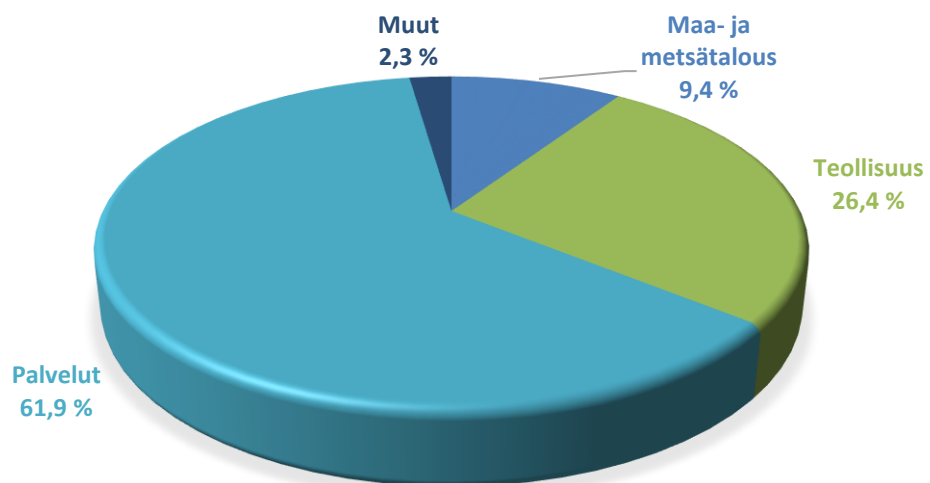
Ikärakenteen muuttuessa kuolleisuus ylittää syntyvyyden määrän. Tulomuutto olisi pystytävä pitämään lähtömuuttoa suurempana.

Väestön jakautuminen alueittain

Alue	2005	2010	2015	2016
Kyröskoski	3 930	3 923	3 961	3 936
Kirkonkylä	2 508	2 437	2 473	2 516
Läntinen	1 008	1 028	1 001	999
Itäinen	2 667	3 044	3 137	3 154
Tuntematon	73	57	95	76

Elinkeinorakenne

Lähde: tilastokeskus, tiedot vuodelta 2015

Työllisyys

	Syysk. 2014	Syysk. 2015	Syysk. 2016	Syysk. 2017
Hämeenkyrö	12,1 %	13,4 %	11,6 %	9,2 %
Pirkanmaa	13,9 %	14,7 %	14,8 %	11,2 %

Talouden näkymät

Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen talous on nopeassa kasvuvaiheessa. Ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa vuoden 2017 aikana edellisvuotta nopeammin, mutta kasvuvauhti hidastuu sen jälkeen kahden prosentin tuntumaan.

Ostovoiman kasvu jää vuonna 2018 kuluvaan vuotta hitaammaksi. Inflaation nopeutuminen heikentää ostovoimaa vaikka työllisyyden paraneminen toista kautta parantaa sitä. Inflaatio kiihtyy ja hinnan nousu tuntuu eniten palveluiden hinnoissa. Nousua kiihdyttää myös odotetussa oleva korkotason nousu.

Työllisyys paranee hitaasti. Ongelmana ovat edelleen alueelliset ja ammatilliset yhteensopivuus-ongelmat.

Kuntien talouden kehitys

Kuntien toimintaan kohdistuu melkoiset myllerrykset lähivuosina. Tuleva maakuntaudistus muuttaa kaiken. Muutoksen vaikutukset toimintaan ja talouteen eivät ole vielä tiedossa.

Kuntatalouden tilannetta ovat heikentäneet viime vuosien merkittävät valtionosuusleikkaukset, sillä maan hallitus on sopeuttanut valtion taloutta. Kunnat ovat jatkaneet toimintansa sopeuttamista.

Hallitusohjelman mukaan kuntien kustannuksia pyritään edelleen vähentämään karsimalla lakisääteisiä tehtäviä sekä niiden toteuttamista ohjaavia sääntöjä ja velvoitteita. Mikäli valtionosuuksia leikataan, hallitus vähentää kuntien tehtäviä samassa suhteessa. Kuntakokeiluja toteutetaan ja niiden tavoitteena on palveluiden tuotanto- ja toimintatapojen kehittäminen nykyistä vapaammin ja laajemmin. Kuntien maksupolitiikkaa vapautetaan.

Vuoden 2017 talousarvion toteutuminen

Vuoden 2017 talousarviossa tilikauden tulos on 2,2 milj. euroa miinuksella. Vuosikate on 3,2 milj. euroa. Vuoden aikana ei ole tehty käyttötalouspuolen talousarviomuutoksia. Toimintakate talousarviossa on 56,2 milj. euroa. Tavoitteeksi on asetettu 55 milj. euroa. Tavoitetta ei saavuteta.

Vuoden 2018 talousarvion valmistelu

Talousarvion valmistelua ohjaa kuntastrategia. Siinä määritellään talouteen liittyvä tahtotila ja strateginen päämäärä.

Vielä voimassa oleva kuntastrategia Terve ja turvallinen sisältää talouteen liittyvän tahtotilan ja strategisen päämäärän.

Talouteen liittyvä tahtotila: hallitusti kasvava ja taloudellisesti kehittyvä kotikunta. Strateginen päämäärä: taloudellisesti vahva ja peruspalveluja tuottava kunta. Talous pidetään tasapainossa. Strategiassa mainitaan myös kuinka kunnan keskeinen taloudellinen haaste suunnitelmakaudelle on käyttömenojen kasvun hillitseminen. Tulopohjaa pyritään vahvistamaan tasaisella muuttovoitolla, jonka odotetaan tuovan elinvoimaisuutta myös elinkeinoelämään.

Strategian mukaan investoinnit pidetään maltillisina, investointien kohdentamisessa ennakoidaan tulevaisuuden kasvavan väestön tarpeet ja investointeja kohdennetaan käyttömenoja säästäviin kohteisiin. Menot sopeutetaan tuloihin ja lainanotto perustetaan tarkkaan harkintaan.

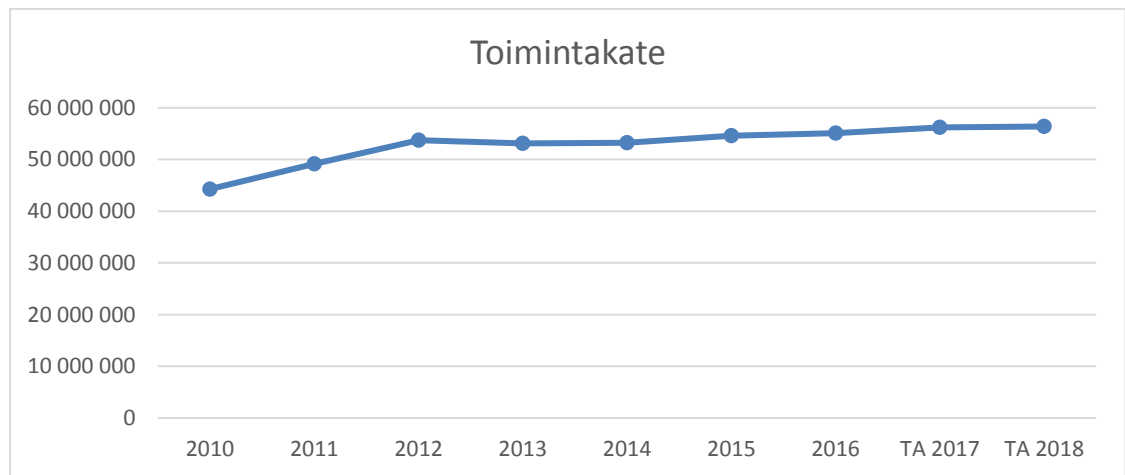
Uuden kuntastrategian valmistelu aloitettiin keväällä 2017. Se ei tullut valmiiksi talousarvion

laadintaan menneessä.

Hallitus antoi ohjeet talousarvion valmisteluun syyskuun alussa. Kehykseksi annettiin toimintakatteen kasvu vuoden 2017 talousarvioon 0,3 % koko kunnan tasolla. Toimielinkohtaisia kehyslukuja ei annettu. Raamissa otettiin huomioon keväällä johtoryhmän myös esimiehille asetettu tavoite siitä, että toimintakate jää 1 % pienemmäksi kuin talousarviossa hyväksytty toimintakate. Tavoite oli kirjattu myös talousarviokirjaan.

Lautakuntien esitykset ylittivät kehysten noin kahdella miljoonalla eurolla. Valmistelua jatkettiin kohti hallituksen määrittelemää toimintakatteen kasvua ja lopputuloksi saatiin toimintakate 56,3 milj. euroa. Tällä toimintakatteella vuosikate on 2,3 milj. euroa ja tulos alijäämäinen 3,3 milj. euroa.

Toimintakate kasvoi vuosina 2010 - 2012 noin 9 - 11 % vuodessa (4,7 milj. euroa). Vuosina 2012 - 2015 toimintakatteen kasvu oli rajoitettu 1,6 %:iin (800 000 euroa). Vuoden 2016 tilinpäätökseen verrattuna toimintakate vuonna 2018 on 1,3 milj. euroa, 2,4 prosenttia isompi.

Tässä taloussuunnitelmassa on mukana kaavoitusohjelma, se on ympäristöpalvelujen kohdalla talousarviokirjassa.

Talousarviota ei saatu vastuualueitasolla valmiiksi tehdyksi sovituksessa käsittelyajassa. Siksi vuoden 2018 talousarvio vahvistetaan palvelualueiden neton tarkkuudella ja vastuualuekohtaiset luvut jäävät toimielinten päätettäväksi käyttösuunnitelmien hyväksymisen yhteydessä.

Verotulot

Verotulot on arvioitu kuntaliiton verotulojen ennustekehikon perusteella. Vuodelle 2020 ei ole pystytty laskemaan sote- ja maakuntauudistuksen vaikutusta.

1 000 euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Kunnallisvero	32 559	33 450	33 800	35 000	35 000
Kiinteistövero	2 303	2 150	2 200	2 200	2 200
Yhteisövero	1 264	1 300	1 680	1 700	1 700
Yhteensä	36 125	36 900	37 680	38 900	38 900

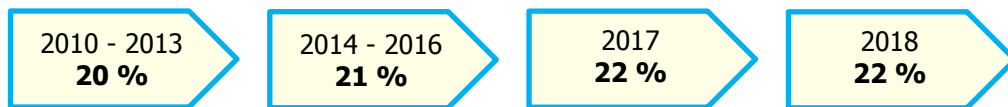
Veroperusteisiin ei ole laskettu muutoksia suunnitelmavuosille.

Verotulojen muutos TA 2016 - TA 2017 (talousarvion luvut).

	1 000 euroa	%
Kunnallisvero	350	1,1
Kiinteistövero	50	2,3
Yhteisövero	380	29,2
Yhteensä	780	2,1

Vuoden 2017 verotulot toteutuvat ennusteen mukaan talousarviota parempina.

Tuloveroprosentit

Kiinteistöveroprosentit suunnitelmavuosina

Esityksessä kiinteistöveroprosentit ovat samat kaikkina suunnitelmavuosina.

Yleinen	0,95 %
Vakituinen asunto	0,48 %
Muut asunnot	1,15 %
Voimala	2,85 %
Rakentamattomat tontit	3,00 %
Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistövero	0,00 %

Suunnitelmavuosille ei laskelmaan ole otettu korotusta.

Valtionosuudet

Valtionosuudet vuodelle 2018 on arvioitu Kuntaliiton tietojen perusteella. Suunnitelmavuosien 2019 – 2020 valtionosuudet on arvioitu kokonaistasolla.

1 000 euroa	TP 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Peruspalvelujen valtionosuus	16 730	16 800	15 400		
Verotulojen tasaus	5 577	6 000	5 900		
Valtionosuudet yhteensä	22 307	22 800	21 300	21 000	21 000

Henkilöstö

Henkilöstösuunnitelma tehdään erillisenä asiakirjana ja siinä on tarkempia tietoja henkilöstöstä ja se sisältää myös koulutus- ja työhyvinvointisuunnitelman. Henkilöstösuunnitelma hyväksytään kahdessa eri käsittelyssä: yleisten tietojen sekä koulutus- ja työhyvinvointisuunnitelman osalta talousarvion yhteydessä ja vakanssitietojen osalta käyttösuunnitelmien hyväksymisen jälkeen erillisessä hallituksen käsittelyssä.

Vakanssirekisteri

Kunnassa on käytössä vakanssirekisteri. Se otettiin käyttöön hallituksen päätöksellä 16.6.2014. Vakanssirekisteriä käytetään palvelussuhteiden lähtökohtana siten että jokaisella vakituisella toimella tai viralla on vakanssinumero. Muutokset vakansseihin tehdään talousarviossa. Vakanssit täytetään talousarvion määrärahojen puitteissa. Mikäli vakanssin hoitaja jää virka- tai työva-paalle, sijainen kiinnitetään vakanssille. Vakanssirekisteriä päivitetään henkilöstösuunnitelman perusteella tehtävillä lisäyksillä ja vähennyksillä. Vakanssit täytetään talousarvion määrärahojen puitteissa. Henkilöistä määräaikainen, palkkatuki-, oppisopimus-, harjoittelu-, siviilipalvelus- ja suojatyötä tekevä henkilöstö ei ole vakanssijärjestelmän piirissä. Vakanssi voi kuitenkin olla täytetty määräaikaisesti sijaisuuden vuoksi.

Vuoden 2017 aikana vakanssirekisteriä on käyty läpi ja selvitetty vakanssien määrä kustannus-paikoittain ja palvelualueittain. Samalla vakanssirekisterissä on siirretty ns. passiiviseen tilaan niitä vakansseja, joita ei käytetä. Vakanssin passivoinnissa on kyse vakanssin teknisestä siirtä-misestä pois käytöstä. Vakanssirekisterissä on avoimena virkoja ja toimia kahdesta syystä. Joko ne ovat avoimena toiminnallisista syistä (esim. rekrytointi käynnissä) tai ne voivat olla läpikäy-täviä ns. vanhoja vakansseja, jotka tullaan myöhemmin lakkauttamaan. Käytännössä vakanssi-rekisterin tietosisällön (mm. avoimet ns. vanhentuneet vakanssit sekä kustannuspaikka- ja esi-miestiedot) päivittämistä jatketaan edelleen vuosien 2017 ja 2018 aikana.

Hallintosäännön mukaan virat perustaa ja lakkauttaa kunnanhallitus, minkä vuoksi avoimeksi jääneet ns. käyttämättömät virat tullaan tuomaan erillisessä käsittelyssä hallitukseen vuoden 2018 aikana.

Perusvakanssipohja on nyt selvillä ja jokaisella vakituisella palvelussuhteella on vakanssinu-mero. Vakanssien seuranta on tarkoituksenmukaisinta aloittaa vuodesta 2017 lukien, minkä vuoksi aiempien vuosien vakanssitietoja palvelualueittain ei esitetä. Jatkossa henkilöstöpalvelut sopii sisäiset menettelytavat vakanssitietojen ylläpitämiseksi sekä ohjeistaa esimiehiä asiassa.

Käytössä olevat vakanssit palvelualueittain*

17.10.2017	
Hallintopalvelut	17
Perusturvapalvelut	251
Sivistyspalvelut	245
Tekniset palvelut	76
Yhteensä	587

*Yllä olevan taulukon luvuissa ei ole huomioitu tarkasteluhetkenä avoimena olevia vakansseja. Vakanssit voivat olla avoimena joko toiminnallisista syistä (esim. rekrytointi menossa) tai ne voivat olla ns. vanhoja lakkautettavia vakansseja.

Henkilötyövuosien määrää vähennetään työntekijöiden siirtyessä eläkkeelle tai irtisanoutuessa kunnan palveluksesta. Kevan ennusteen mukaan eläkkeelle siirtyy noin kaksikymmentä työntekijää vuodessa (ennusteessa on huomioitu vanhuus-, työkyvyttömyys- ja osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyvät henkilöt). Tehtävien vapautuessa selvitetään ennen ulkopuolista rekrytointia mahdollisuus hoitaa tehtävä ilman uuden työntekijän palkkaamista

Palkkavapaajärjestelmää jatketaan talousarviovuoden ajan voimassa olevilla ehdoilla. Tehtävien vapautuessa selvitetään mahdollisuudet toiminnallisiin uudistuksiin tuottavuuden parantamiseksi.

Kunnan palkkamenojen kehitys

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TA 2017
Palkat ja palkkiot	24 426	23 924	23 849
Muut henkilöstömenot	7 030	7 103	7 125
Henkilöstökulut yhteensä	31 457	31 027	30 973

Henkilöstömenot palvelualueittain

Hallintopalvelut

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TA 2017
Palkat ja palkkiot	783	802	909
Muut henkilöstömenot	262	289	298
Henkilöstökulut yhteensä	1 045	1 091	1 207

Perusturvapalvelut

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TA 2017
Palkat ja palkkiot	10 283	10 125	10 554
Muut henkilöstömenot	3 088	3 156	3 249
Henkilöstökulut yhteensä	13 370	13 280	13 803

Sivistyspalvelut

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TA 2017
Palkat ja palkkiot	10 186	9 972	9 734
Muut henkilöstömenot	2 796	2 835	2 859
Henkilöstökulut yhteensä	12 982	12 807	12 592

Tekniset palvelut

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TA 2017
Palkat ja palkkiot	2 923	2 836	2 442
Muut henkilöstömenot	800	766	659
Henkilöstökulut yhteensä	3 723	3 602	3 101

Vesihuoltolaitos

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TA 2017
Palkat ja palkkiot	251	189	211
Muut henkilöstömenot	85	57	59
Henkilöstökulut yhteensä	336	246	270

Kuntakonserni

Kuntakonserni 2017 muodostuu seuraavista tytäryhteisöistä ja osakkuusyhteisöistä:

Hämeenkyrön kunnan tytäryhteisöt ja omistusosuus:	
Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy	100 %
Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Jokimetsä	65,5 %
Hämeenkyrön Yrityspalvelut Oy	100 %
Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Teollisuustalo Oy	100 %
Hämeenkyrön Jäähalli Oy	52 %
Hämeenkyrön Vesi Oy	50 %
Hämeenkyrön Vanhustentalosäätiö	100 %

Yhtiöiden toiminta

- Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy ja Kiinteistö Oy Hämeenkyrö Jokimetsä ovat vuokratoyhtiöitä, Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy:llä on myös asuntoja erityisryhmille
- Hämeenkyrön Yrityspalvelut hoitaa kunnan yrityspalvelu- ja matkailuasiat sekä yleis-markkinoinnin
- Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Teollisuustalo ylläpitää Puronsuun alueella olevaa kiinteistöä, josta kunta on vuokrannut osan tiloista ulkopuolisille toimijoille ja osassa kiinteistöä ylläpitää palvelutoimintaa. Kiinteistössä on Työpaja, työkeskus ja kierrätyskeskus.
- Hämeenkyrön Jäähalli Oy ylläpitää jäähallia Kyröskoskella.
- Hämeenkyrön Vesi Oy on Sastamalan kaupungin kanssa yhteinen yhtiö, joka toimittaa vettä Sastamalaan. Yhtiöllä on vedenpumppaamo Ulvaanharjulla.
- Hämeenkyrön Vanhustentalosäätiö omistaa Kotorinteen kiinteistöt ja veteraanitalon, asunnot on vuokrattu kunnalle.

Tavoitteet konserniyhteisöille

Kuntalain 14 §:ssä säädetään valtuuston tehtäväksi omistajaohjauksesta ja konserniohjeesta päättäminen. Vuonna 2010 valmistuneessa konserniohjeessa määritellään konsernivalvonnan menettelyt. Konserniohjeen uudistaminen aloitetaan vuoden 2017 lopussa. Se tulee hyväksyttäväksi vuoden 2018 aikana.

Isännöintikilpailutus yhtiöiden Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy, Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Jokimetsä, Hämeenkyrön vanhustentalosäätiö ja Kiinteistö Oy Hämeenkyrön teollisuustalo osalta aloitettiin vuoden 2017 lopussa. Uusi isännöitsijä aloittaa vuoden 2018 alkupuolella.

Konserniyhtiölle asetetaan vuodelle 2018 seuraavat yhteiset tehtävät

- ♦ Dokumentoidun riskikartoituksen toteuttaminen toiminnan ja omaisuuden osalta tarkennettuna, sama tavoite on ollut vuodesta 2015, mutta toiminnassa on edelleen parantamisen varaa eivätkä vastaukset ole olleet riittävän kattavia. Kunta hankkii opastuksen dokumentoidun riskiarvioinnin tekoon ja kaikki konserniyhtiöt toteuttavat arvioinnin vuoden aikana.
- ♦ Oman toiminnan tavoitteiden asettaminen kuntaomistajan asettamien yhteisten tavoitteiden mukaisesti, raportointi ja seuranta näistä kunnan ohjeiden mukaisesti.
- ♦ Raportointi kunnanhallitukselle kaksi kertaa vuodessa kirjallisesti, toinen raportti tulee tilinpäätökseen ja toinen syksyn osavuositarkastukseen.

Yksityiskohtaiset tavoitteet eräille konserniyhtiöille:

Hämeenkyrön Yrityspalvelut Oy

- ♦ yrityselämä pysyy aktiivisena
 - perustettujen / lopetettujen yritysten suhde kehittyä positiivisesti
- ♦ vapaat toimitilat käyttöön
 - tyhjien toimitilojen määrä vähenee
- ♦ asukashankinnan aktivointi yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden kanssa
 - asukasluvun lasku saadaan taantumaan

Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy

- ♦ valmistautuminen uuden vuokratalon rakennuttamiseen
 - hankkeesta on tehtävä selvitys hankkeen organisoinnin ja rahoituksen osalta ja tuotava se kunnanhallituksen hyväksyttäväksi

Ki Oy Hämeenkyrön Jokimetsä

- ♦ ylläpitää asuntojen haluttavuus
 - korkea täyttöaste
 - asuntojen kunnossapito
 - pitää vuokratalojen ympäristö kunnossa

Hämeenkyrön Jäähalli

- ♦ yhtiön talouden kuntoonsaattaminen
 - usean vuoden kattava taloussuunnitelma
- ♦ kehittää hallin vetovoimaa
 - käyttöasteen korkeana pitäminen

Hämeenkyrön Vesi

- ♦ vahvistaa kunnan vesihuollon taloudellisuutta, toimivuutta ja riskienhallintaa

Hämeenkyrön Vanhustentalosäätiö

- ♦ ratkaista säätiön kiinteistökannan tulevaisuuteen liittyvät kysymykset
 - ratkaisuvaihtoehtojen selvitys kunnan kanssa

Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Teollisuustalo

- ♦ säilyttää taloudellisesti kestävä tilanne
 - yhtiön talous plussalla ja yhtiö pystyy hoitamaan tarvittavat remontit

Kokonaistalouden näkökulma

Kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta määrätään Kuntalain 110 §:ssä. Talousarviossa hyväksytään kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan ja konsernit toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taseeseen kertynyt alijäämä on katettava enintään neljän vuoden kuluessa.

Talousarvion käyttötalousosassa määrärahat myönnetään vastuualueille. Niille hyväksytään myös toiminnalliset tavoitteet.

Tuloslaskelman keskeiset erät ovat verotulot, valtionosuudet ja varsinaisen toiminnan menot ja tulot sekä suunnitelmapoistot.

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Investointiosassa käsitellään poistosuunnitelman piiriin kuuluvat eli ns. aktivoitavat hankintamenot.

Rahoitussuunnitelmalla osoitetaan, miten kunnan menot rahoitetaan.

Tuloslaskelma

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	10 789	11 530	11 526			
Toimintakulut	-65 515	-66 736	-67 835			
Valmistus omaan käyttöön	138	132	104			
Toimintakate	-54 587	-55 074	-56 206	-56 374	-56 374	-56 374
Verotulot	35 767	36 125	36 900	37 680	38 900	38 900
Valtionosuudet	21 185	22 307	22 800	21 300	21 000	21 000
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	23		-240			
Korkotuotot	184	93	110	110	110	110
Muut rahoitustuotot	350	315	300	300	300	300
Korkokulut	-323	-276	-600	-600	-650	-700
Muut rahoituskulut	-188	-188	-50	-50	-50	-50
Vuosikate	2 388	3 303	3 254	2 366	3 236	3 186
Poistot ja arvonalentumiset yht.	-3 629	-6 022	-5 500	-5 800	-6 200	-6 500
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 383		-5 440	-5 800	-6 200	-6 500
Kertaluonteiset poistot	-245		-60			
Tilikauden tulos	-1 241	-2 719	-2 246	-3 434	-2 964	-3 314
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)	77	77	77	77	77	77
Tilikauden yli/alijäämä	-1 164	-2 642	-2 169	-3 357	-2 887	-3 237

Vuoden 2020 luvut ovat samat kuin vuoden 2019 luvut. Kuntaliiton ohjeen mukaisesti sote- ja maakuntauudistusta ei tarvitse ottaa huomioon vielä taloussuunnitelmassa, sillä uudistuksen vaikutuksia kunnan talouteen ei voi vielä laskea.

Tuloslaskelman 2018 analysointi

Tuloslaskelma osoittaa sen, riittääkö tulorahoitus palvelutoiminnan menoihin, korko- ja muihin rahoitusmenoihin ja poistoihin. Vakaan taloudenhoidon perusta on se, että toiminnan menot sopeutetaan tuloihin.

Kunnan talous on tasapainossa jos

- vuosikate on positiivinen sekä vähintään poistojen suuruinen ja
- sillä ei ole taseessa alijäämää eikä sitä kerry suunnitelmavuosiinakaan
- velkamäärä on kohtuullinen ja pystytään hoitamaan tulorahoituksella.

Hämeenkyrön taloussuunnitelma (2018–2020) ei ole tasapainossa talousarviovuonna

- vuosikate on positiivinen
- tilinpäätöksessä on kertynyt alijäämä ja sitä tulee lisää suunnitelmavuosina
- velan määrä kasvaa edelleen jatkuvien välttämättömien investointien takia

Toimintakate, ulkoiset menot ja tulot

Toimintakate

Toimintakate on toimintatuottojen ja kulujen erotus, se kertoo paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kunnan tuloslaskelmassa aina alijäämäinen.

Toimintakate kasvoi vuosina 2010 - 2012 noin 9 - 11 % vuodessa (4,7 milj. euroa). Vuosina 2012 - 2015 toimintakatteen kasvu oli rajoitettu 1,6 %:iin (800 000 euroa). Vuoden 2016 tilinpäätökseen verrattuna toimintakate vuonna 2018 on 1,3 milj. euroa, 2,4 prosenttia isompi.

Korkotulot ja -menot

Rahoitustuottoja ovat korkotuotot antolainoista, kuntayhtymien peruspääomista ja kunnan maksuliikennetileiltä. Korkokuluja ovat lainojen korot ja viivästyskorot.

Korkotuottoja arvioidaan olevan 100 000 euroa. Korkokuluihin arvioidaan 0,65 milj. euroa. Ne ovat vieraan pääoman korkoja. Kunnalla oli vuoden 2016 lopussa lainaa 44 milj. euroa. Vuoden 2017 lopun lainamääräksi arvioidaan 47 milj. euroa. Lainamäärän arvioidaan kasvavan vuonna 2018 yli 55 milj. euroon.

Aiemmissa taloussuunnitelmissa lainamäärä kääntyi suunnitelmavuosina laskuun. Tässä suunnitelmassa investointien määrä jatkuu edelleen suurena ja lainoitustarve jatkuu. Riskinä ovat investoinnit, joiden suunnittelu on vasta alkanut tai alkamassa eikä kokonaiskuluja vielä tiedetä. Korkokulut on arvioitu maltillisesti. Korkotason nouseminen on suojauksesta huolimatta merkittävä riski kunnan toiminnassa.

Rahoitustulot ja menot

Rahoitustuloja ovat kuntayhtymien peruspääomien korot, osinkotulot ja sijoitusten myyntivoitot. Rahoitustulojen arvioidaan pysyvän ennallaan 150 000 eurossa.

Rahoitusmenoja ovat sijoitusomaisuuden myyntitappiot ja omaisuudenhoidon menot. Rahoitusmenoja on arvioitu 50 000 euroa.

Vuosikate

1 000 euroa	TP 2018	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
	3 302	3 254	2 366	3 236	3 186

Vuosikate eli kunnan rahoitustulos ilmoittaa sen, riittääkö kunnan tulo-rahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Jos vuosikate on poistojen suuruinen, kunnan talous on tuloslaskelman valossa tasapainossa.

Vuosikate 2018 on 2,3 miljoonaa euroa. Se ei ole läheskään poistojen suuruinen. Tämä taso ei riitä talouden tasapainoon lyhyellä eikä pitkällä tähtäimellä. Suunnitelmassa olevalla vuosikate-tasolla investoinnit rahoitetaan lainarahalla eikä lainamäärää pystytä lyhentämään merkittävästi.

Poistot

Poistot ovat kunnan omaisuuden jaksotettuja vuosikuluja. Vuoden 2018 poistoiksi on arvioitu 5,8 milj. euroa. Tulevina vuosina poistomäärä edelleen suurenee, sillä investoinnit jatkuvat.

Poistoero

Poistoero tuloslaskelmaan tulee siitä, että investointi on rahoitettu varauksella.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos kertoo tilikaudelle jaksettujen tulojen ja menojen erotuksen. Positiivinen tulos lisää kunnan vapaata pääomaa ja negatiivinen tulos syö sitä. Positiivisesta tuloksesta on mahdollisuus tehdä varauksia.

1 000 euroa	TP 2016	TA 2017	TA2018	TA 2019	TA 2020
Tilikauden tulos	-2 719	-2 246	-3 434	-2 964	-3 314

Alijäämän kattamisvelvoite

Kuntalain 110 §:ään sisältyy alijäämän kattamisvelvollisuus eli taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena. Kunnan on taloussuunnitelman yhteydessä päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla kattamaton alijäämä katetaan.

Vuoden 2016 lopussa edellisiltä tilikausilta kertynyttä alijäämää oli 100 000 euroa. Vuoden 2017 tilinpäätöksestä tulee alijäämäinen. Suunnitelmakautteen lähdetään alijäämätilanteesta, ja suunnitelmakautena kertyy lisää alijäämää.

Rahoituslaskelma

1 000 euroa	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	2 366	3 236	3 186
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjauserät			
Investointimenot	11 465	7 955	4 545
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-1 900	-900	-400
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			
Toiminnan ja investointien rahavirta	11 931	10 291	7 331
Antolainauksen muutos			
Antolainasaamisten lisäys			
Antolainasaamisten vähennykset			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-14 000	-10 000	-27 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 305	2 305	22 305
Lyhytaikaisen lainojen muutos			
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiant. varojen ja pääomien muutokset			
Vaihto-omaisuuden muutos			
Saamisten muutos			
Korottomien velkojen muutos			
Rahoituksen rahavirta			
Rahavarojen muutos	236	2 596	2 636

Rahoituslaskelman analysointi

Rahoituslaskelman avulla tarkastellaan tilikauden toiminnan rahoitusta. Rahoituslaskelmassa esitetään tulorahoituksen ja investointien määrät sekä rahoitustoiminnan muutosten määrä. Näiden summa osoittaa kassavarojen muutoksen tilikaudella.

Varsinainen toiminta ja investoinnit

Vuosikate tulee tuloslaskelmasta ja investointien määrä talousarvion investointiosasta. Investointimenot ovat 11,4 milj. euroa (nettona 9,6 milj. euroa).

Rahoitusosuudet investointeihin ovat jälkirahoitteisia valtionosuustuloja.

Rahoitustoiminta

Antolainoja ovat kunnan muille yhteisöille antamat lainat. Lainansaaja maksaa lainasta korkoa ja lyhentää lainaa lyhennyssuunnitelman mukaisesti.

Lainakannan muutokset ovat kunnan vieraan pääoman muutoksia, eli kunnan itse ottamia lainoja. Lainoja lyhennetään ja uutta lainaa otetaan samaan aikaan. Kunta on hoitanut rahoituksen pitkäaikaisilla lainoilla ja kuntatodistusohjelmalla.

Vuoden 2020 luvuissa on mukana 20 milj.euron kertalyhenteisen lainan poismaksu ja uuden samansuuruisen lainan ottaminen.

Suunnitelmavuosina otettava lainamäärä merkitään rahoituslaskelmaan valmiiksi.

Velan määrän kehitys

vuoden lopussa	2017	2018	2019	2020
Lainamäärä yhteensä milj. euroa	46	57	65	68
Lainamäärä/asukas euroa	4 307	5 337	6 086	6 367

Vanhoja lainoja lyhennetään lainaohjelmien mukaisesti.

Lainamäärä on noussut yli tämän hetkisen lainamäärän keskiarvon, joka vuonna 2016 oli 2933 euroa/asukas.

Hämeenkyröllä on useiden välttämättömien investointien vuoksi edessä lainamäärän kasvu, joka ylittää kuntien keskimääräisen tason. Suunnitelmakaudelle osuu vielä muutama iso investointikohde. Niiden valmistuttua vuoden 2020 jälkeen on toteutettava investointien minimointi useaksi vuodeksi. Irtaimistohankinnoissa leasing-rahoitus tulee ottaa aina selvitettyä vaihtoehtoksi. Erityisesti maakunnalle siirtyvää irtaimistoa ei tule rahoittaa kunnan vastuulle jäävällä omalla lainalla.

Investointihuipun lainarasisitusta voidaan hallita seuraavilla mahdollisilla tavoilla:

- ♦ osa investoinneista rahoitetaan leasing-rahoituksella (käyttömenoissa)
- ♦ investoinnin rahoittaa kuntakonserniin kuuluva osakeyhtiö

Velkamäärän on käännäyttävä laskuun suunnitelmakauden jälkeen. Investoinnit on käytettävä täysimääräisesti käyttötaloutta tervehdyttävällä tavalla.

Suunnitelmavuodet 2019 - 2020

Toimintakatteen kasvu on pysäytettävä kehittämistoiminnan vision ja strategian avulla. Keinoja on kuvattu kunkin palvelualueen käyttötalousosan alussa. Sote-ratkaisun merkitystä kunnalle ei ole sisällytetty taloussuunnitelmaan, sillä sen vaikutusta ei pysty vielä täysin laskemaan. Kuntaliiton ohjeiden mukaisesti vuoden 2020 voi vielä arvioida ilman sote- ja maakuntauudistuksen vaikutusta.

Uhat suunnitelmavuosina

Verotulot

Kunta voi vaikuttaa verotulojen määrään tulo- ja kiinteistöveroprosenteilla. Hämeenkyrössä kunnan verotulot asukasta kohti olivat 3382 euroa/asukas. Koko maassa kunnan verotulot/asukas olivat 4016 euroa/asukas ja Pirkanmaalla 3816 euroa/asukas.

Kiinteistöverojen prosenttirajoihin tulee muutoksia suunnitelmavuosille. Niitä ei ole ennakoitu laskelmiin. Kiinteistöveroprosentteja tarkistetaan suunnitelmakaudella. Prosenttimuutoksia ei ole laskettu suunnitelmavuosille.

Valtionosuudet

Valtionosuuksien arviointiin liittyy epävarmuustekijöitä. Valtionosuuksien osana maksettava verotulojen tasaus on merkittävä tuloerä. Kunta ei voi vaikuttaa valtionosuuksien määrään.

Sote-ja maakuntauudistuksen myötä myös valtionosuusjärjestelmä muuttuu. Laskelmat eivät ole vielä valmiina.

Toimintakate

Suunnitelmassa toimintakate ei voi kasvaa suunnitelmavuosina. Toimintakatteen pysyminen suunnitelmavuosien arvion suuruisena edellyttää tiukkoja kehittämistoimia ja rakenteellisten muutosten tuomia kustannusten vähentymisiä.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on negatiivinen. Nollatuloksen ei olisi riittävä, vaan tuloksen pitäisi olla muutama miljoona euroa ylijäämäinen, jotta taloudellinen tilanne olisi vakaa tulevina vuosina.

Investoinnit

Investointimenoja on kasautunut suunnitelmakaudelle edelleen paljon. Peruspalvelujen vaatimat ja palveluverkkorakennetta tervehdyttävät/keskittävät investoinnit on kuitenkin pakko toteuttaa. Vain näin voidaan käyttötalousmenojen kasvu saada hallintaan.

Lainamäärä

Suunnitelmakautena kunnan lainamäärä kasvaa. Koron nousun riski on hallittu koronvaihtosopimusten avulla. Lainasalkusta pidetään suojattuna suurin osa.

Käyttötalous

HALLINTO-PALVELUT Kunnanhallitus . Toimielimet ja johto . Hallinnon tuki-palvelut . Yhteistoiminta	PERUSTURVA-PALVELUT Perusturva-lautakunta . Hallinto- ja toimisto-palvelut <i>Terveyspalvelut</i> <i>Perusterveydenhuolto</i> . Avohoito . Suun terveydenhuolto . Vuodeosastot . Täydentävät palvelut <i>Erikoissairaanhoito</i> <i>Sosiaalipalvelut</i> . Sosiaalityö ja perhe-palvelut . Kotihoito . Asumispalvelut . Työllisyyspalvelut	SIVISTYS-PALVELUT Sivistys-lautakunta . Hallinto- ja toimisto-palvelut . Esi- ja perusopetus . Lukiokoulutus . Elämänlaatupalvelut . Varhaiskasvatus	TEKNISET PALVELUT Tekninen lautakunta . Hallinto- ja toimisto-palvelut . Kiinteistötoimi . Siivous- ja ruoka-palvelut . Kunnallistekniikka . Vesihuoltolaitos Ympäristölautakunta . Ympäristöpalvelut . Maankäyttö ja kaavoitus . Ympäristö-terveydenhuolto
--	--	--	--

Käyttötalousosan sitovuus

Käyttötalousosan sitovuus valtuustolle on palvelualuekohtaiset nettomenot. Lautakunnat jakavat määrärahat käyttösuunnitelmissa vastuualueille. Lautakunnat saavat myös päättää vuoden aikana vastuualuekohtaisista määrärahamuutoksista.

Talousarviokirjassa vastuualuekohtaiset luvut eivät ole vielä lopullisia vaan ne hyväksytään toimielinten käyttösuunnitelmissa. Valtuustolle kootaan yhteenveto käyttösuunnitelmista kun ne on hyväksytty.

Talousarvion seuranta

Valtuustolle esitetään osavuosikatsaus kaksi kertaa vuodessa. Katsaus sisältää talouden ja toiminnan raportin. Syksyn osavuosikatsaus sisältää myös konserniyhtiöiden raportit. Kunnanhallitukselle kootaan taloustaulukot kuukausittain.

Palvelualueet seuraavat taloutta ja toimintaa jatkuvasti ja poikkeamiin reagoidaan välittömästi.

Talousarviossa on yksiköittäin tilivelvolliset vastuuhenkilöt, jotka vastaavat seurannasta oman vastuualueensa osalta. Tilivelvollisia ovat palvelujohtajat ja vastuualueiden esimiehet. Palvelualueittaisesta seurannasta vastaavat palvelujohtajat. Tulostavastuullisuus korostuu.

Toimintakertomuksessa raportoidaan koko vuoden toteutuminen.

Talousarvion käyttötalousosan yhdistelmä palvelualueittain
Näistä luvuista palvelualuekohtaiset nettoluvut Ta 2018 ovat sitovia

1 000 euroa	TA 2016	TP 2016	TA 2017	TA 2018
HALLINTOPALVELUT				
Menot	3 898	3 618	4 190	4 363
Tulot	765	648	756	894
Netto	3 133	2 970	3 434	3 469
PERUSTURVAPALVELUT				
Menot	41 729	40 145	41 206	
Tulot	7 534	7 603	7 588	
Netto	34 195	32 542	33 618	34 059
SIVISTYSPALVELUT				
Menot	21 645	21 550	21 095	
Tulot	1 586	1 760	1 545	
Netto	20 060	19 790	19 550	20 188
TEKNISET PALVELUT				
Menot	9 802	9 589	8 736	8 799
Tulot	9 116	8 957	8 394	9 355
Netto	686	632	341	-556
HÄMEENKYRÖN VESIHUOLTOLAITOS				
Menot	1 043	1 157	1 162	1 199
Tulot	1 739	2 017	1 899	1 985
Nettotulo	696	861	737	786
YHTEENSÄ				
Menot	78 118	76 059	76 389	
Tulot	20 740	20 985	20 183	
Netto	57 378	55 074	56 206	56 374

Muutosprosentit

	TP 2016 – TA 2018	TA 2017 – TA 2018
	Netto	Netto
Yhteensä	2,36	0,30

Hyvinvointi

Terveystietolaki edellyttää, että kerran valtuustokaudessa kunnanvaltuustolle valmistellaan laaja hyvinvointikertomus. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä raportoidaan valtuustolle vuosittain. Vuosittaiset terveyttä ja hyvinvointia edistävät toimenpiteet ja painopistealueet valtuusto päättää talous- ja toimintasuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Hämeenkyrön kunnan johtoryhmä ja hyvinvointiryhmä valmistelevat kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi ne vuosittaisen hyvinvointikertomuksen toimenpiteet ja painopistealueet, joilla kuntalaisen terveyttä ja hyvinvointia tuetaan vuoden 2018 aikana.

Vuodelle 2018 hyvinvoinnin tavoitteiksi on valtuuston hyväksymässä laajassa hyvinvointikertomuksessa hyväksytty seuraavat kokonaisuudet:

- ympäristön kauneus, viihtyisyys ja turvallisuus
- terveellisen ravinnon ja liikunnan tuki hyvinvoinnille ja terveydelle
- elinkaarimallilla tehdyn monitoimikeskus Sillan hyödyntäminen
- työllisyyden ja elinvoiman lisäämistyö yhdessä kaikkien kanssa
- huomion kiinnittäminen kuntalaisille tarjottavaan viestintään ja informaatioon erityisesti maakuntauudistuksesta

Hyvinvointikertomuksen tavoitteita on otettu huomioon soveltuvin osin lautakunta-kohtaisissa tavoitteissa.

Jokaiseen kokonaisuuteen on hyvinvointikertomuksessa esitetty painopisteet, toimenpiteet, vastuutaho, resurssit ja arviointimittarit. Tavoitteiden saavuttaminen raportoidaan vuotuisessa hyvinvointikertomuksessa.

Talouden tasapainotus

Kuntalain 110 § määrää tasapainotusveloitteen:

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntalain 118 § määrää arviointimenettelyn erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevalle kunnalle. Kunta joutuu arviointimenettelyn piiriin, ellei kunta ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta. Lisäksi arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kuntakonsernin luvut täyttävät tietyt raja-arvot kahtena peräkkäisenä vuonna.

Vuoden 2018 talouden tasapainottaminen omana työnä

Palvelualueiden tulee vahvistaa lautakunnissa käyttösuunnitelmat vuoden 2018 talousarvion mukaisena tammikuun loppuun mennessä. Käyttösuunnitelmissa tulee osoittaa taloudellisuutta ja tuottavuutta tasapainottavat toimet, joilla palvelualueen toiminta saadaan vuoden 2018 aikana toteutumaan enintään talousarvion mukaisena. Myös palvelualueiden rajat ylittävien toimintojen tehostamista tulee esittää.

Lautakuntien tulee huolehtia siitä, että koko palvelualueen henkilöstö myös käytännössä osallistuu toiminnan tuottavuuden parantamiseen. Henkilöstö kutsutaan mukaan toteuttamaan fik-sua kuntatyötä, joka on entistä taloudellisempaa, tuottavampaa ja vaikuttavampaa kuntatyötä.

Vuoden 2018 talouden tasapainottamisohjelma

Kunnanhallitus päättää palvelualueet ylittävien yhteisten toimintojen osalta toiminnan sopeut-tamisesta. Mikäli palvelualueet eivät tammikuun loppuun mennessä ole esittäneet riittäviä toi-minnan sopeuttamistoimia, kunnanhallitus varautuu käynnistämään koko kuntaa koskevan ul-kopuolisella tuella toteutettavan talouden tasapainottamisohjelman.

Toiminnan kehittämistä jatketaan edelleen ”Fiksu kuntatyö” hengessä. Työntekijöitä kannuste-taan ideoimaan ja kehittämään itse toimintaa.

Hallintopalvelut

Palvelujohtaja
Toimielimet

Talousjohtaja Tiina Paloranta
Valtuusto, hallitus, tarkastuslautakunta ja vaaliviranomaiset

Hallintopalvelut yhteensä

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	3 618 300	4 189 900	4 363 000
Tulot	648 300	755 900	894 000
Netto	2 970 000	3 434 000	3 469 000

Palvelualueen TA 2018 netto on talousarvion sitova luku

Vastuualuekohtaiset luvut ovat luonnosvaiheen lukuja. Ne vahvistetaan käyttösuunnitelmassa, jonka toimielin hyväksyy. Vastuualueiden lukujen yhteenlaskettu summa ei ole tässä vaiheessa sama kuin sitovaksi hyväksytty nettoluku. Myös vastuualueiden tekstiosuudet muuttuvat käyttösuunnitelmavaiheessa, kun eurot vahvistetaan.

Palvelualueen suurimmat muutokset:

Toiminnan kehittämistä jatketaan ottamalla käyttöön uusia ohjelmia ja uudistamalla jo käytössä olevia. Presidentin vaalit toteutetaan vuoden aikana. Valmistaudutaan maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeisen kunnan toimintaan.

Toimielimet ja johto

Talousjohtaja Tiina Paloranta

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	427 900	540 800	576 200
Tulot	20 500	31 200	30 000
Netto	407 300	509 600	546 200

Vastuualueella on määrärahat valtuustolle, hallitukselle, tarkastuslautakunnalle, kunnanjohtajalle, talousjohtajalle ja vaaleille. Vaikuttamistoimielimistä vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston toimintarahat on myös tällä vastuualueella.

Perustetaan seuraavat työryhmät:

- Koskilinna-työryhmä miettimään Koskilinnan kiinteistön tulevaisuutta
- Tukipalvelu-työryhmän miettimään siivouksen ja ruokahuollon tulevaisuutta

Määrärahavarauksia:

- ♦ 6 valtuuston kokousta
- ♦ 21 hallituksen kokousta
- ♦ varaus ulkopuolisen selvittäjän hankkimiseen talouden tasapainottamiseen

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
- Uusi kuntastrategia saadaan käyttöön - Hyvinvoivat kuntalaiset	- Kuntastrategia ohjaa käytännön toimintaa - Hyvinvointikertomuksessa vuosittain määritellyt mittarit	- strategia ohjaa toimintaa ja on vuoden 2019 talousarvion valmistelun perusta - Hyvinvointikertomuksessa vuosittain määritellyt tavoitetasot

Hallinnon tukipalvelut

Henkilöstö- ja hallintopäällikkö Mira Hirvonen-Ylinen

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	1 578 100	1 799 900	2 027 600
Tulot	585 100	641 700	781 000
Netto	992 900	1 158 200	1 246 600

Hallinnon tukipalvelujen vastuualueella on viisi osavastuualueetta

- ICT-palvelut, jolle kuuluu kunnan perustietotekniikan hoidon järjestäminen
- Henkilöstöpalvelut hoitaa palkanlaskennan, henkilöstökertomuksen kokoamisen ja yhteistointamenettelyyn kuuluvat asiat
- Laskentapalvelut hoitaa laskujen kierrätyksen, maksuliikenteen, kirjanpidon, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen
- Hallintopalveluille kuuluu hallituksen ja valtuuston kokouksiin liittyvät käytännön järjestelyt, arkistotoimi ja viestiliikenne
- Yhteiset palvelut - yksikköön kuluu yhteispalvelupisteen organisointi ja joukkoliikenneasiat (määrärahat yhteistoiminnan vastuualueella) sekä hyvinvointikertomustyö

Vuoden aikana saadaan jatkokäsittelyyn toimistoprosessien selvitys. Tavoitteena on aikaansaada koko kunnan keskitetyt toimistopalvelut.

Määrärahavarauksia

- it-palveluiden tulona 608 400 euroa (552 600 euroa) yksiköiden maksama korvaus perustietotekniikan hoidosta, hallintoverkossa 338 (307) työasemaa, yhden koneen sisäinen kustannus on 1 800 euroa
- perustietotekniikan ylläpitoon 619 800 (542 000)
- taloushallinnon ICT-menoihin 84 000 (75 000)
- henkilöstöhallinnon ICT-menoihin 45 000 (40 000)
- työterveyshuollon menot 340 000 (200 000) ja tulot 160 000 (76 500)
- nuorten kesätyötuki 13 500 (13 500)
- tyhy-toiminta 20 000 (20 000)

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
▪ uusien ohjelmien sujuva käyttö vuoden lopussa, vuoden 2018 aikana Fakta -raportointi uutena ohjelmana, muihin päivityksiä ja parannuksia ▪ Keskushallinnon ohjeistuksen selkiytyminen	▪ uudet ohjelmat ovat käytössä täysimääräisesti ▪ selkeät ohjeet ja opastus intrassa	▪ uusien ohjelmien avulla prosessitehokkuus paranee, kun ohjelmat on saatu arkikäyttöön ▪ kaikki tietää, kaikki osaa, kaikki noudattaa

Yhteistoiminta

talousjohtaja Tiina Paloranta

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	1 612 300	1 849 100	1 759 200
Tulot	42 600	83 000	83 000
Netto	1 569 700	1 766 100	1 676 200

Yrityspalvelut siirtyi Yhteistoimintaan 1.1.2017.

Vastuualueen määrärahoista maksetaan nämä kulut

- ♦ Kuntaliitto 35 000 euroa
- ♦ Pirkanmaan liitto 68 000 euroa
- ♦ Tampereen aluepelastuslaitos 730 000 euroa
- ♦ Joutsenten Reitti 49 000 euroa
- ♦ Tampereen kesäyliopiston jäsenyys 2 700 euroa
- ♦ osuus Sastamalan koulutuskuntayhtymän kehittämisyksiköstä 60 000 euroa
- ♦ maaseutuelinkeinoviranomaistoiminta 63 000 euroa
- ♦ verotuskustannukset 250 000 euroa
- ♦ yleinen joukkoliikenne ja seutulippu 170 000 euroa
- ♦ löytöeläimet 5 000 euroa
- ♦ 282 000 euroa yritys-, matkailu- ja yleismarkkinoinnin palvelujen ostoon

Perusturvapalvelut

Palvelualueen johtaja sosiaali- ja perusturvalautakunta
Lautakunta Taina Niiranen

Perusturvalautakunta

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	40 145 100	41 206 200	
Tulot	7 602 700	7 588 400	
Netto	32 542 400	33 617 800	34 059 100

Palvelualueen TA 2018 netto on talousarvion sitova luku

Vastuualuekohtaiset luvut ovat luonnosvaiheen lukuja. Ne vahvistetaan käyttösuunnitelmassa, jonka toimielin hyväksyy. Vastuualueiden lukujen yhteenlaskettu summa ei ole tässä vaiheessa sama kuin sitovaksi hyväksytty nettoluku. Myös vastuualueiden tekstiosuudet muuttuvat käyttösuunnitelmavaiheessa, kun eurot vahvistetaan.

Perusturvapalveluissa tuotettava toiminta tukee ja edistää alueen asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista turvallisuutta ja itsenäistä selviytymistä. Perusturvapalvelut järjestävät väestön tarpeita vastaavat sosiaali- ja terveyspalvelut lainsäädännön vaatimuksia noudattaen, kuntalaisia kuunnellen ja hyvien ammattikäytäntöjen mukaisesti kunnan voimavarojen puitteissa.

Väestön ikääntyminen ja vammaispalveluiden lisääntyvä tarve aiheuttavat kustannusten nousua sosiaali- ja terveyspalveluissa. Erikoissairaanhoidon, vuodeosastojen ja tehostetun palveluasumisen kysynnän kasvua hallitaan avopalveluita kehittämällä.

Perusturvapalveluissa tiivistetään tilojen käyttöä suunnitelmallisesti. Hammashoito muuttaa remontin valmistuttua myös sosiaali- ja terveyskeskukseen. Kurjenmäkikodin remontti jatkuu.

Toimintasuunnitelma suunnitelmakausille ja määrärahamuutokset

- valmistaudutaan sote- ja maakuntauudistukseen
- yhteistyötä erikoissairaanhoidon kanssa kehitetään
- Kurjenmäkikodin saneerausta jatketaan
- hammashoito muuttaa saneerattuihin tiloihin terveyskeskukseen
- vammaispalveluiden määrärahatarve kasvaa
- toimintaa kehitetään hyvinvointikeskuksen suuntaan

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
Henkilöstön ammatitaito vastaa asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin	Lakisääteinen täydennyskoulutusvelvoite täyttyy	100 %

Perusturvapalveluiden hallinto

Hallinto- ja toimistopalvelut

Vt. talouspäälikkö Eeva-Liisa Uppa

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	880 400	999 900	839 100
Tulot	17 100	0	0
Netto	863 300	999 900	839 100

Perusturvapalveluiden hallinto- ja toimistopalvelut toimii palvelualueen johdon tukena vastaten sen toiminnan ja talouden seurannasta ja raportoinnista, sisäisestä laskennasta sekä sille osoitettuja muista yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävistä.

- Hallinto- ja toimistopalvelut
- Perusturvalautakunta ja jaosto
- Perusturvapalveluiden yhteiset

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
Kustannustietoisuuden lisääminen	- Talouden raportointi - Tuotannon raportointi	- Kuukausittain - Kolmannesvuositain

Terveyspalvelut

ylilääkäri Tuomas Parmanen

Terveyspalvelut yhteensä

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	22 837 600	23 540 200	23 997 300
Tulot	2 748 500	2 660 500	2 844 100
Netto	20 089 100	20 879 800	21 153 200

Terveyspalveluita järjestetään kuntalaisille terveydenhuoltolain sekä muiden erikoislakien mukaisesti kunnan voimavarojen puitteissa. Avoterveydenhoito, vastaanottotoiminta sekä ehkäisevä terveydenhuolto jatkuu nykyisellä tasolla täyttäen väestön tarpeet sekä lain- ja asetusten mukaiset määräykset.

Hämeenkyrön terveyspalvelut järjestetään kustannustehokkaasti ja resurssit ovat tehokkaasti käytössä väestön merkittävään terveyspalveluiden käyttöön nähden. Kustannusten nousupaine

liittyy pitkällisesti lisääntyneeseen palvelutarpeeseen ikääntyvän väestön sairastavuuden lisääntyessä ja hoitopolkumuutosten johdosta painopisteen korostumista ostopalveluina tapahtuviin konsultaatioihin ja toimenpiteisiin.

Yksityisten päiväkirurgisten toimenpiteiden määrät ovat lääketieteellisen tarpeen mukaisesti lisääntyneet selvästi vuoden 2017 aikana ja suunta näyttää jatkuvan vuodelle 2018. Terveyspalveluiden toiminnan tehostamisella nykyisestä ja ennaltaehkäisyllä nykytasosta ei pystytä osoittamaan suoraan kustannuksia laskevaa vaikutusta erikoissairaanhoidon kustannuksiin, mutta kustannusten nousuun resurssien tehostamisella on vaikutusta.

Talousarviovuoden kehittämiskohteina on poliklinikan toimintojen sujuvoittaminen tilamuutosten myötä. Riittävällä henkilöstöresurssoinnilla pidetään kiirettömään hoitoon pääsy hyvänä. Lisäksi kiirevastaanottojen kuormaa pyritään hallitsemaan hoidontarpeen arviolla, hoitajavastaanotoilla ja lääkäri-hoitajayhteistyöllä. Potilaiden hoitoon ohjaus- ja hoidon tarpeen arviointiprosessia kehitetään edelleen, tavoitellen asiakkaan ohjautumista suoraan oikealle terveysalan asiantuntijalle. Sairaanhoidajat ottavat osaa akuuttipotilaiden hoitoon. Toiminnan muutoksella saadaan lääkäri- ja hoitajaresurssi kohdentumaan tarkoituksenmukaisesti. Aloitettua etävastaa toimintaa jatketaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä ja toimintaa pyritään laajentamaan ja selkeyttämään. Etävastaston koordinoiti on erikoissairaanhoidossa. Vuoden 2018 aikana lisätään potilaille terveysinformaation antamista info-TV-ratkaisuilla. Tavoitteena on aloittaa myös sähköinen hoidontarpeen arviointi. Terveyskeskuksen röntgenin kuvantamislaitteiston muuttaminen suoradigitaaliseen muotoon toteutunee vuoden 2018 alussa.

Perusterveydenhoito

johtava hoitaja Tarja Soukko

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	10 760 500	10 630 200	11 046 300
Tulot	2 748 500	2 660 500	2 844 100
Netto	8 012 000	7 969 800	8 202 200

Perusterveydenhuolto koostuu seuraavista vastuu- ja osavastuualueista:

- Avohoito
 - Terveysdenhuolto
 - Sairaanhoido
 - Mielenterveys- ja päihdepalvelut
- Suun terveydenhuolto
- Vuodeosastot
- Täydentävät palvelut

Avohoito

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	4 484 700	4 212 500	4 259 600
Tulot	1 193 800	990 200	1 054 300
Netto	3 291 000	3 222 300	3 205 300

Toiminta

- Terveysdenhuolto
- Sairaanhoido
- Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Avohoidon toiminta on keskittynyt pääterveysasemalle, jossa sijaitsevat lääkäreiden vastaanotot, röntgen, neuvolat ja fysioterapia. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toimipisteet sijaitsevat Yhteiskoululla, Sillassa, Kyröskosken koululla, Mahnalan Ympäristökoululla, Heinijärven koululla, Pinsiön koululla ja Ammatti-instituutti Iisakissa.

Terveydenhuolto tuottaa sairauksia ehkäiseviä ja terveyttä edistäviä palveluita eri-ikäisille ja eri elämäntilanteessa oleville kuntalaisille. Työmuotoina ovat yksilö- ja ryhmätapaamiset sekä kotikäynnit. Käytetyt menetelmät perustuvat ajantasaiseen tietoon ja mitattavuuteen. Kehittämistoimia toteutetaan asiakaspalautteiden, kouluterveyskyselyn, asiakasraadin palautteet huomioiden. Kunnan hyvinvointityön ja kokemuksen kautta nousseisiin haasteisiin pyritään vastaamaan verkostotyönä sekä työmuotojen kehittäminen pyritään suuntamaan nykykäyttäjän tarpeita vastaavaksi, somepalveluihin sekä iltavastaanottoon. Perhekeskuksen tilat mahdollistavat perheen kokonaistarpeet huomioivan palvelun ja sen kehittämisen. Perhekeskuksessa toimivat terveydenhoitajat, psykologit, puheterapeutti, toimintaterapeutti sekä lastenpsykiatri ja suuhygienisti. Neuvola osallistuu Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoimaan asiakastytytyväisyyskyselyyn, joka luo pohjaa tulevien sote-palveluiden asiakaslähtöisyyden kehittämiseksi.

Sairaanhoidon poliklinikan toimintaan kuuluu lääkäreiden ajanvaraus-, akuutti- ja päivystysvastaanotto toimenpiteineen. Poliklinikalla tehdään myös vatsanalueen tähtystyksiä. Poliklinikalla toimii sairaanhoitajien vastaanottoja, mm sydän-, haava-, päihde-, ja diabeteshoitajien vastaanotto. Inr-klinikalla hoidetaan Marevan-asiakkaiden jatkoahoito. Akuuttihoitossa toteutetaan sairaanhoitajan tekemää hoidontarpeen arviointia valtakunnallisten ohjeiden mukaan. Myös kuulontutkimukset sekä kuulolaitteiden huoltoa toteutetaan poliklinikalla.

Poliklinikan kehittämiskohteena on erikoislääkäritasoisien etävastaanoton järjestäminen lähipalveluna. Pilottikohteena on ollut ihotautilääkärin konsultaatiot haavapotilaille. Vuoden aikana tavoitteena on laajentaa pilottia myös diabetesvastaanottoon. Tuleva sote asettaa vaatimuksia hoidon saatavuudelle. Tavoitteena on saada nopeammin vastaanottoaikoja omalääkäreille. Vuoden 2018 aikana siirrytään lääkäri-hoitaja-lääkäri työmuotomalliin, jonka tarkoituksena on saada parempaa tavoitettavuutta ja kokonaisvaltaisempaa palvelua asiakkaille. Terveysviestintään kiinnitetään entistä enemmän huomiota.

Päihde- ja mielenterveyden avopalvelut löytyvät terveyskeskuksen poliklinikalta. Psykiatrisen sairaanhoitajan palvelut kuuluvat myös perusterveydenhuoltoon. Toiminta vakiinnutetaan vuoden aikana. Tuulensuun päivätoimintakeskus on avohuollon tukipiste, joka tarjoaa kuntouttavaa päivätoimintaa, ryhmiä sekä kotikäyntejä mielenterveyskuntoutujille.

Kotorinneko tarjoaa tehostettua ja kuntouttavaa palveluasumista mielenterveyskuntoutujille. Tehostetun palveluasumisen paikkoja on 11, josta 1 paikka toimii intervallipaikkana. Lisäksi tarjotaan palveluasumista alueella asuville kuntoutujille sekä tukea päivätoiminnan ollessa suljettuna.

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
Sähköinen potilasjärjestelmäkokonaisuus toimii moitteettomasti	Järjestelmän toimimattomuudesta johtuvat merkittävät toimintakatkot / manuaaliset potilaskirjaamisten määrät	Ei merkittäviä toimintakatkoksia, joiden johdosta kirjaaminen / toiminta häiriintyy. Lukuarvo 0.

▪ Omalääkäreille päivittäiset akuuttivastaanottoajat ▪ Sähköisen ajanvarauksen käyttöönotto neuvolapalveluissa ja hammas-huollossa ▪ Laadukkaat palvelut	▪ Tilastot (toteutuneet ajat) ▪ Asiakkaan tekemät ajanvaraukset suhteessa muihin ajanvarauksiin ▪ Asiakastyytyväisyyskysely	▪ 2 vapaata aikaa/pv ▪ asiakkaat varaa- vat 30 % vas- taanottoajoista ▪ Palautteen kes- kiarvo yli 3
--	---	--

Tavoitteet, määrälliset	Mittarit	Tavoitetaso
▪ Terveystenhuolto- käynnit ▪ Sairaanhoido ▪ lääkärikäynnit ▪ hoitajakäynnit	▪ Tilasto ▪ Tilasto	▪ 11 000 ▪ 23 000 ▪ 10 600

Mielenterv.- ja päihdepal- velut: Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
Tyytyväinen asiakas ▪ Asiakkaiden aktivoi- minen omaan kun- toutumiseensa	▪ Asiakastyytyväi- syyskysely ▪ Palvelu-/kuntoutus- suunnitelman tar- kistus 1-4 kertaa vuodessa	▪ >3 asteikolla 1-5 ▪ Päivitetyt suunni- telmat, 95 %

Suun terveydenhuolto

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	1 076 700	1 107 100	1 164 880
Tulot	381 900	411 000	576 400
Netto	694 800	696 100	588 480

Suun terveydenhuollon toiminnan perusta on suun terveyden edistäminen. Hammashoitopalveluita tuotetaan kuntalaisille hoitotakuun määräämissä rajoissa Hämeenkyrön hammashoitolaissa. Viikonloppu- ja arki-ilta-päivystykset ostetaan Tampereen ympäristökuntien yhteisellä sopimuksella Acutaan Attendolta. Yksityishammaslääkäripalvelujen tarjonta Hämeenkyrössä on vähäistä, mikä lisää palvelun tarvetta kunnan hammashoitoon. Tavoitteena on vuoden 2018

aikana päästä aloittamaan toiminta uusissa tiloissa pitkäaikaishoidon ja kuntoutusosaston yhteydessä. Suunnitelma on kiinteä osa kampus-ajattelua, jossa Hämeenkyrön SOTE-kiinteistöjä ja -tiloja tiivistetään tuleva palvelurakennemuutos huomioiden. Tavoitteena on tehostaa omaa toimintaa mm. suuhygienistin lisäresurssilla, tällä tavoitellaan ennaltaehkäisevyyttä. Lisäksi suun terveydessä pyritään vähentämään puitesopimuksin tehtyjä ulkoisia ostoja esim. juurihoitojen osalta. Vuonna 2017 kiirettömään hammashoittoon pääsyä on tehostettu merkittävästi ja uusien tilojen myötä jatketaan toiminnan tehostamista. Hoidollinen laatu on parantunut uuden hammaskuvantamislaitteen myötä.

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
- Hoidon saatavuus, pääsy kiirettömään hammashoittoon - Määrällinen tavoite - Laadullinen tavoite	- aika, kuukautta hoitotakuu - Potilaskäynti - DMF-indeksi	- Alle kuusi kuukautta 12 800 käyntiä 12-vuotiailla alle 1,3

*DMF-indeksillä tarkoitetaan 12-vuotiaan henkilön vaurioituneiden (myös paikattujen sekä reikiintymisen tai onnettomuuden vuoksi poistettujen hampaiden lukumäärää)

Terveyskeskussairaala

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	4 330 400	4 039 400	4 056 000
Tulot	1 032 200	1 130 800	1 059 000
Netto	3 298 300	2 908 600	2 997 000

Terveyskeskuksessa on kaksi osastoa, joissa on yhteensä 39 hoitopaikkaa. Osasto 1:llä hoideaan akuuttipotilaita ja osasto 2:lla vaativan pitkäaikaishoidon ja kuntoutuksen potilaita.

Akuutissairaalaosaston tavoitteena on kehittää edelleen sen toimintaa vastaamaan tulevan sote:n vaatimuksiin. Tavoitteena on tarjota mahdollisimman nopeasti potilaille jatkohoitopaikka omasta terveyskeskuksesta. Tavoitteena on edelleen kehittää osaamista yhteistyössä erikoissairaanhoidon kanssa, jotta voidaan tarjota mahdollisimman kattavia ja erikoisosaamista vaativia sairaalapalveluja, esim. syöpähoito ja erilaiset kipupotilaat. Ulkokuntalaisille tarjotaan osastopaikkoja, kun tilat ja resurssit sen sallivat. Hämeenkyrö osallistuu Pshp:n organisoimaan vapaiden potilaspaikkojen tietojärjestelmä hanke Uomaan, jonka avulla sairaanhoitopiirin päivystyksikkö saa tiedon kunnissa vapaana olevista päivystyspotilaspaikoista. Järjestelmä on osa tulevan soten rakenteellista muutosta. Järjestelmän avulla vapaita potilaspaikkoja voidaan täyttää kotikunnasta riippumatta. Palliatiivisten potilaiden etävastaanottoa toteutetaan tarvittaessa. Hyvien eristysmahdollisuuksien johdosta myös erilaisten infektioiden hoito on mahdollista.

Vaativan pitkäaikaishoidon ja kuntoutuksen osaston toiminta keskittyy jatkossa entistä enemmän potilasta kuntouttavampaan hoitoon. Kineestetiikka, potilaan omat voimavarat hyödyntävä

toimintamalli, on otettu käyttöön. Fysioterapeutin resurssia lisätään toiminnallisella muutoksella kuntoutusosastolle.

Dialyysiosasto jatkaa digitalisoitujen palveluiden kehittämistä. Etävastaanotto toiminta vakiintuu ja mahdollisesti sitä laajennetaan koskemaan myös elinsiirron saaneita potilaita. Potilaan omatoimisuutta edistävä sähköinen ohjausmateriaali valmistuu yhteistyössä Tampereen Ammattikorkeakoulun kanssa tulevan vuoden aikana. Näkyvyyttä ja tietoa yksikön toiminnasta tuodaan esiin potilaan valinnanvapausnäkökulma huomioon ottaen.

Tavoitteet: Vuodeosasto	Mittarit	Tavoitetaso
▪ Toimiva hoidon porastus ▪ Ulkokuntalaisia potilaita kyetään hoitamaan tavoitteen mukaan omien kuntalaisten lisäksi. ▪ Tyytyväinen asiakas	▪ Asiakas pääsee omalta pkl:lta samana päivänä osastolle. ▪ Asiakas pääsee erikoissairaanhoidon tarpeen päätyttyä vuorokauden kuluessa osastolle ▪ Ulkokuntalaiset potilaat/ omat kuntalaiset ▪ Asiakastyytyväisyyskysely	▪ 99 % ▪ Siirtoviivemaksu < 1000 € ▪ Ulkokuntalaisten osastohoito ei nosta siirtoviivemaksua < 1 000€ ▪ >3 asteikolla 1-5

Tavoitteet: Dialyysi	Mittarit	Tavoitetaso
▪ Dialyysiyksikön näkyvyyden lisääminen ja brändin luominen ▪ Tyytyväinen asiakas ▪ Nefrologin skype -vastaanotot	▪ Dialyysipotilaiden hoidon jatkuvuus yksikössä ▪ Asiakastyytyväisyyskysely ▪ Skype -vastaanotot/ käydyt vastaanotot	▪ Omien hoitojen ja lomadialyysipotilaiden määrä pysyy edellisen vuoden tasolla. ▪ > 3 asteikolla 1-5 ▪ Max 50% skype-vastaanottoja

Tavoitteet: määrälliset	Tavoitetaso
▪ Hoitopäivät, omat ▪ Ostetut hoitopäivät ▪ Hoitojaksot ▪ Dialyysihoidot ▪ Myydyt dialyysit	▪ 18 500 ▪ 1 600 ▪ 750 ▪ 1 660 ▪ 1 400

Täydentävät palvelut

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	868 600	1 271 200	1 565 800
Tulot	140 700	128 500	143 400
Netto	728 000	1 142 700	1 422 400

*Määrärahojen osalta ei vertailukelpoisuutta organisaatiomuutoksen vuoksi. Vertailutietojen lähde: Intime Plus.

Toiminta

- Röntgenpalvelut
- Fysioterapia ja lääkinällinen kuntoutus
- Välinehuolto
- Laitoshuolto
- Keskusvarasto
- Puhtaanapito

Röntgenissä tehdään keuhko-, luusto- ja hammasröntgen- sekä ultraäänitutkimuksia pääasiassa oman kunnan asukkaille terveyskeskuslääkärin läheteellä. Vuoden 2018 aikana uusitaan kuvantamisen laitteet.

Fysioterapiassa tavoitteena on ylläpitää ja edistää kunnan väestön terveyttä sekä työ- ja toimintakykyisyyttä ottaen huomioon toiminta- ja elinympäristö. Fysioterapiatoiminta on ennaltaehkäisevää, terveyttä edistävää, hoitavaa ja kuntouttavaa toimintaa. Toimintaa vahvistaa fysioterapiaan saatu toimintaterapeutti. Kuntoutuksen osuutta lisätään osastotoimintaan ja eri yhteistyömuotoihin, mm. kotikuntoutuksen arvioinnit. Fysioterapian yhteistyön tuloksia arvioidaan ja kehitetään edelleen yhdessä kotihoidon ja liikuntatoimen kanssa. Hämeenkyrö liittyy osaksi maakunnallista apuvälinetoimintaa. Ensin siirrytään käyttämään yhteisestä apuvälinerekisteriä (Efector) ja myöhemmin siirrytään yhteiseen apuvälinekeskukseen.

Tavoitteet, määrälliset	Mittarit	Tavoitetaso
▪ Fysioterapiakäynnit ▪ Toimintaterapeutti ▪ Röntgentutkimukset ▪ Röntgenkäynnit	▪ Tilasto ▪ Tilasto ▪ Tilasto ▪ Tilasto	▪ 7 200 ▪ 440 ▪ 4 400 ▪ 3 800

Erikoissairaanhoito

Ylilääkäri Tuomas Parmanen

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	12 077 100	12 910 000	12 951 000
Tulot			
Netto	12 077 100	12 910 000	12 951 000

Erikoissairaanhoito koostuu julkisesta erikoissairaanhoidosta (PSHP), omista erikoissairaanhoidon ostoista kuten erikoislääkärikonsultaatioista, ostetuista päiväkirurgisista toimenpiteistä ja PSHP:n ulkopuolelta tuotetuista julkisen erikoissairaanhoidon valinnanvapauden myötä tarjotuista palveluista.

Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin (PSHP) toiminta-ajatuksena on luoda edellytyksiä terveyttä ja toimintakykyä edistävälle erikoissairaanhoidolle, erityistason sairaanhoidolle, tieteelliselle tutkimukselle ja koulutukselle ylläpitämällä Tampereen yliopistollista sairaalaa sekä Vammalan, Valkeakosken ja jatkossa (2018 alusta) myös Hatanpään sairaalaa yksisairaalaperiaatteen mukaisesti.

Sairaanhoitopiiriin tilaus tapahtuu tilaaja-tuottajamallin mukaisesti Kolmostien renkaassa, johon Hämeenkyrö kuuluu. Kustannusten jakamisen perusteena lopullisessa laskutuksessa sairaanhoitopiiri käyttää kunkin kunnan kyseessä olevan vuoden todellisen erikoissairaanhoidon käyttöä. Vuoden 2018 erikoissairaanhoidon tilaus on tehty yksittäisten erikoisalajien hoitopolkujen tasolla ottaen huomioon oma hoitopolkukäytäntö sekä mahdollinen sairastavuus. Erikoissairaanhoidon erikoisalakohtaisen käytön ennustaminen on edelleen haasteellista ja voi vaihdella merkittävästi eri vuosien välillä. Monet kalliit ja kustannuksia huomattavasti nostaneet sairaudet eivät ole ennustettavissa tai ehkäistävissä omalla toiminnalla. Jatkuvasti kehitetään potilaille parempia ja tehokkaampia hoitomuotoja, mikä luo kustannusnousua nyt ja tulevaisuudessa.

Yksittäisten erikoisalajien kustannusten nousu on siis vaihdellut vuosittain huomattavastikin johon pääosin akuuttien ja vaikeiden sairauksien sattumanvaraisuudesta. Kuitenkin jatkuva kustannusnousu on ollut viime vuosilta edelleen ennusteellisesti vuodelle 2018 etenkin Sydänsairaalalla ja tekonivelsairaala Coxalla. Näiden yhtiöiden kanssa on käyty kahdenkeskisiä neuvotteluja kuntakohtaisesti että muidenkin tilaajarenkaiden osalta. On todettu, että omalla toiminnalla tai ennaltaehkäisyllä ei pystytä kustannusnousua estämään, koska tämä liittyy pääosin teknisen erikoisalan hoitotapamuutoksista ja väestön sairastavuudesta ikääntymisen myötä.

Hämeenkyrön erikoissairaanhoitoa on osittain korvattu yksityislääkärikonsultaatiolla, yksityisiltä ostetuilla päiväkirurgisilla toimenpiteillä ja tutkimuksilla sekä aktiivisella jatkohoitojärjestelyillä terveyskeskuksessa. Tämä tarkoittaa, että julkisen erikoissairaanhoidon tilausarvion lisäksi budjetoimme yksityiseen erikoissairaanhoidolliseen tarpeeseen myös euroja. Yksityisten ostojen peruste on se, että käytön tulee olla lääketieteellisesti tarpeellista ja kustannukset pitää olla korkeintaan julkisen erikoissairaanhoidon tasoa tai alhaisemmat. Tällä haetaan tehokasta ja vaikuttavaa hoitoa, joka on myös asiakaslähtöistä. Toisin sanoen jos yksityisiä ostoja ei tältä osalta käytettäisi, niin jokainen potilas tulisi kuitenkin lähettää julkiseen erikoissairaanhoitoon, eli kustannusmuodostuminen olisi jopa korkeampaa ja joutuisimme nostamaan huomattavasti julkisen erikoissairaanhoidon euromääräistä tilausta.

Tavoite	Mittarit	Tavoitetaso
▪ Erikoissairaanhoidon nettomenot/asukas	▪ Toteumaraportti	▪ 1 221 e/asukas

Sosiaalipalvelut

sosiaalijohtaja Taina Niiranen

Sosiaalipalvelut yhteensä

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	16 427 100	16 666 000	19 735 800
Tulot	4 873 100	4 927 900	7 510 200
Netto	11 590 000	11 738 100	12 225 600

Sosiaalipalveluiden tavoitteena on tuottaa laadukkaita ja oikea-aikaisia sosiaalipalveluita ja kehittää palveluja vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin.

Sosiaalipalvelut järjestetään kunnan asukkaille sosiaalihuoltolain ja erityislakien mukaisesti muuttuvissa olosuhteissa eri elinkaaren vaiheissa. Sosiaalipalveluiden avulla edistetään ja ylläpidetään kaikkiin väestöryhmiin kuuluvien kansalaisten ja yhteisöjen hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta. Samalla pyritään tukemaan yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen omaehtoista toimintaa, vahvistamaan tuen tarpeessa olevien voimavaroja ja ehkäisemään sosiaalisia ongelmia.

Sosiaalityö ja perhepalvelut johtava sosiaalityöntekijä Päivi Niemi

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	6 434 600	6 899 400	9 521 800
Tulot	1 511 400	1 854 700	4 611 400
Netto	4 923 200	5 044 700	4 910 400

Toiminta

- Sosiaalityö
- Perhepalvelut
- Vammaispalvelut

Sosiaalityö

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	3 140 000	3 344 000	5 754 000
Tulot	1 302 400	1 654 800	4 304 600
Netto	1 837 600	1 689 200	1 449 500

Toiminta

- Sosiaalihuoltolain mukainen sosiaalityö, sosiaalihojaus ja siihen liittyvät toimistopalvelut
- Välitystilien hoito
- Sosiaalityön asumispalvelut; omat tukiasunnot ja tukiasumisen ostot, Y-Säätiön asuntojen välivuokraus ja kunnan omat asunnot sekä varaus ensi- ja turvakodille
- Lastensuojelu
- Toimeentulotuki: perustoimeentulotuki siirtyi Kelalle 1.1.2017 alkaen, kunta tekee edelleen ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen päätökset sekä tuottaa sosiaalityön palvelut Kelan ohjaamille asiakkaille. Kela ohjaa perustoimeentulotuen asiakkaita tarvittaessa sosiaalihuollon piiriin ja tekee myös kuntaa velvoittavia ilmoituksia sosiaalityön tarpeesta.
- Maahanmuuttajien sosiaalityö, erityisesti uusi hybridiyksikkö, joka sisältää alaikäisten vastaanottotoiminnan, perheryhmäkodin sekä tukiasumisen ja jälkihuollon perustuen kunnan, Ely-keskuksen, Maahanmuuttoviraston sekä SPR:n välisiin sopimuksiin.
- hankkeet: PRO SOS- ja Lape-hanke. Valtakunnallisessa PRO SOS – uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa -hankkeen tavoitteena on varmistaa vahva asiakaslähtöinen ja vaikuttava sosiaalityö sosiaalihuoltolain hengen mukaisesti sosiaalihuollon erityistä tukea tarvitseville asiakkaille. Valtakunnallinen Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE) on yksi hallituksen kärkihankkeista, jossa muutosta tehdään kohti lapsi- ja perhelähtöisiä palveluita sekä lapsen oikeuksia ja tietoperustaisuutta vahvistavaa toimintakulttuuria.

Määrärahavaroja/ muutoksia

- Toisen asteen psykologipalvelun ostojen siirto sivistyspalveluihin - 21 000 euroa
- Toimeentulotuki, -64 000 euroa
- Hybridiyksikkö koko toimintavuodelta
- Sosiaalisen kuntoutuksen järjestäminen + 10 000 euroa

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisissa määräajoissa pysyminen	Arviointi aloitetaan 7. arkipäivänä asian vireille tulosta ja arviointi valmistuu 3 kk kuluessa vireille tulosta	100 %
Laadukkaat palvelut	Asiakastytyväisyyskysely	3,25 (asteikolla 1-5)

Perhepalvelut

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	448 300	431 000	559 600
Tulot	6 400	5 000	5 000
Netto	442 000	426 000	554 600

Perheneuvontapalvelut on suunnattu perheille, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia ja nuoria. Asiakkaat hakeutuvat perheneuvontaan erilaisissa lapsen tai nuoren kehitykseen, kasvatukseen ja tunne-elämään liittyvissä huolissa tai vanhempien parisuhteeseen, vanhemmuuteen tai vanhempien omiin asioihin liittyvissä ongelmatilanteissa. Käynnit ovat maksuttomia ja asiakasläh- töisiä yksilö-, perhe- tai parikäyntejä. Perheneuvonta on pidetty matalan kynnyksen paikkana ja ajanvaraus psykologin tai puheterapeutin vastaanotolle onnistuu asiakkaan omalla soitolla ilman erillistä lähetettä. Perheneuvonnan psykologit, puheterapeutti ja lastenpsykiatri tekevät yhteistyötä mm. päiväkotien, koulujen, lastensuojelun, terveyskeskuksen ja erikoissairaanhoidon kanssa.

Perhetyö on eriytynyt lastensuojelun perhetyöhön, sosiaalihuoltolain mukaiseen perhetyöhön, ennaltaehkäisevään perheohjaukseen sekä lapsiperheiden kotipalveluun. Perhetyön ja perheohjauksen käynnit ovat asiakkaalle maksuttomia. Asiakkaat ohjautuvat lastenneuvolan, perheneuvonnan ja koulun kautta. Lapsiperheiden kotipalvelu on maksullista. Perhetyössä ehkäisevien, matalan kynnyksen palveluiden kysyntä on viime vuosina kasvanut ja asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta saadun palautteen perusteella ennaltaehkäiseviin palveluihin kannattaa edelleen panostaa.

Perhetyö sisältää myös muut lasten ja perheiden avopalvelut kuten lastenvalvojan palvelut; isyysasiat ja lasten huolto- ja elatusasiat, valvotut tapaamiset.

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
- Perheneuvonnan asiakkaat hoidetaan ilman jonoa - Laadukkaat palvelut	- Viikko - Asiakastyytyväisyyskysely	- Ensimmäinen tarjottu aika on 4 viikon sisällä 3,25 (asteikolla 1-5)

Vammaispalvelut

palvelupäällikkö Leena Kyröjoki

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	2 981 900	3 124 400	3 208 200
Tulot	233 700	194 900	301 900
Netto	2 748 200	2 929 500	2 906 300

Toiminta

Toiminta kattaa sekä vammaispalvelulain että kehitysvammalain mukaiset palvelut. Vammaispalvelulain mukaiset palvelut ovat kaikille vammaisille ensisijaisia palveluita. Lisäksi järjestetään kehitysvammalain mukaisia palveluita niitä tarvitseville. Palveluilla pyritään tukemaan asiakkaiden edellytyksiä toimia yhteiskunnassa sen yhdenvertaisina jäseninä sekä poistamaan vammaisuudesta aiheutuvia esteitä ja haittoja.

Palvelumuodot ja sisällöt:

- palveluohjaus
- Pähkinäpolun päivätoiminta
- päivätoiminta ostopalveluna
- kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen Jaakonkoti ja Koskensiipi
- palveluasuminen ostopalveluna
- kotiin myönnettävä palveluasuminen
- tukiasuminen
- tilapäishoitopalvelut mm. perhehoitona
- kuntouttava laitoshoido PSHP Tukikeskus
- henkilökohtainen apu työnantajamallilla tai ostopalveluna
- kuljetuspalvelut
- asunnon muutostyöt ja asuntoon myönnettävät laitteet
- määrärahasidonnaiset palvelut ja avustukset
- työtoiminta järjestetään työllisyyspalveluiden toimesta.

Määrärahavaroja/ muutoksia

- Kehitysvammaisten asumisyksikkö Koskensiiven palvelut järjestetään 1.10.2017 alkaen kunnallisena palvelutuotantona, talousarvioon uusi kustannuspaikka + 662 763 euroa netto (2016 Aspan ostot 646 524)
- Koskensiiven palvelutuotannon myötä kuntaan tulee 11 uutta vakanssia sekä Jaakonkodin ja Koskensiiven yhteinen palveluvastaavan vakanssi
- kehitysvammaisten työtoimintaan uusi vakanssi ryhmäavustaja + 23 500 euroa
- matkustus- ja kuljetuspalvelut + 40 800 euroa, josta 23 000 euroa siirtyy Työpajan kustannuspaikalta (työtoiminnassa käyvien asiakkaiden kuljetuskustannukset)
- palveluasumisen ja kuntouttavan laitoshoidon ostot vähenevät noin 740 000 eurolla netto

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
- Palveluohjaajan resurssin tehokas hyödyntäminen - Asiakkaiden palvelutarpeen arviointi/asiakassuunnitelmat sekä erityis-huolto-ohjelmat ajan tasalla - Laadukkaat palvelut	- Asiakaskäyntien määrä - Tarkistaminen asiakkoittain 1- 2 vuoden välein tai tarvittaessa - Asiakastyytyväisyyskysely	400 90 % 3,25 (asteikolla 1-5)

Kotihoito

kotihoiton päällikkö Sirpa Hiltunen

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	2 528 100	2 577 500	2 938 900
Tulot	807 100	752 000	733 500
Netto	1 720 900	1 825 500	2 205 400

Kotihoiton tavoitteena on tukea asiakkaiden kotona asumista mahdollisimman pitkään. Kotihoito sisältää asiakkaiden kotona tapahtuvaa hoivaa, hoitoa ja huolenpitoa: asiakkaina vanhukset, pitkäaikaissairaat, päihde- ja mielenterveyskuntoutujat. Kotona asumista tukevana tukipalveluina järjestetään ateria-, sauna-, saatto-, pyykki- ja siivouspalveluja sekä ikäihmisten päivätoimintaa. Päiväkeskus Aurinkorinteellä järjestetään koko- ja osapäivätoimintaa, sekä kaikille avoimia kulttuurituokioita. Palvelun tavoitteena on edistää ikäihmisten hyvinvointia, toimintakykyä ja sosiaalisia suhteita.

Lapsiperheille järjestettävän kotipalvelun tavoitteena on auttaa ja tukea perheitä arjessa. Perhe voi saada apua alentuneen toimintakyvyn, perhetilanteen, rasittuneisuuden, synnytyksen, vamman tai muun syyn perusteella.

Omaishoidontuki koostuu omaishoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta ja muista omaishoitoperheille tukevista hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisista yksilöllisistä palveluista.

Hämeenkyrön kunta osallistuu vuosina 2017 - 2018 ikäihmisten kotihoitoon ja omaishoidon maa-kunnalliseen I & O – kehittämishankkeeseen.

Määrärahavaroja/ muutoksia

- omaishoidontuen määrärahan kasvu + 45 000 euroa
- päiväkeskuksen sisäisen vuokran nousu + 25 800 euroa
- kotihoito Kyröskosken tiimin siirtyminen kotihoitopalveluiden tiloihin
- kotihoito toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto; työvälineet, vuosimaksut
- leasing-autojen käyttöön ottaminen

- päiväkeskus Aurinkorinteen toiminnan kehittäminen Lähitorimalliin; matalan kynnyksen ohjaus ja neuvonta
- Ikäneuvohankkeessa (1.10.2017 alkaen) maakunnallinen asiakasohjauskokeilu
- Kurjenmäkikodilta siirretty palveluohjaaja kokeilun ajaksi kotihoitopalveluihin
- Ikäneuvo-hankkeen koordinaattori palkattu määräajaksi 1.1.17-31.10.2018
- vuodeosaston kaksi lähihoitajan vakanssia siirtyy kotihoitoon

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
Kotihoidon asiakkaisiin kohdentuvan työajan lisääminen	Tilasto/raportointi	Asiakkaisiin kohdistuva välitön työaika on 55 %, kun toiminnanohjausjärjestelmä on kokonaisuudessaan käytössä
Laadukkaat palvelut	Asiakastyytyväisyyskysely	3,25 (asteikolla 1-5)

Asumispalvelut

asumispalveluiden päällikkö Satu Vina

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	5 995 400	5 763 700	5 878 400
Tulot	2 177 900	2 001 400	1 886 400
Netto	3 817 500	3 762 400	3 992 000

Toiminta

- Tehostettu palveluasuminen: Kurjenmäkikoti 47 ja Siljankoti 19 paikkaa
- Kuntouttava tilapäishoito 5 paikkaa
- Asumispalveluiden ostojen koordinointi ja valvonta

Tehostetun palveluasumisen tavoitteena on tarjota ikääntyneelle kuntalaiselle turvallinen ja ympärivuorokautinen hoito ja asumispaikka kodinomaisessa palveluyksikössä. Jokaiselle asukkaalle laaditaan yksilöllinen ja toimintakykyä tukeva palvelusuunnitelma. Tehostettuun palveluasumiseen hakeudutaan, kun omaan kotiin järjestetty kotihoidon apu ja tuki eivät enää riitä. Päätöksen tehostetusta palveluasumisesta tekee moniammatillinen SAS- työryhmä (Lyhennys SAS = selvittää-arvioi-sijoittaa).

Muutostiedot

Kurjenmäkikodin saneerausta varten on valmisteltu hankesuunnitelma vuosille 2017–2019. Saneerauksen aikana puolet Kurjenmäkikodin tiloista on käytettävissä. Aukkaat asuvat kahden hengen huoneissa, minkä vuoksi talousarviossa mm. vuokratuloja kertyy vähemmän. Saneerauksesta johtuvan tilapuutteen vuoksi vakituisten ja tilapäisten asumispalveluiden ostoihin varataan määrärahoja enemmän.

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
- Palvelurakenteen kehittäminen yhteistyössä kotihoidon kanssa - Laadukkaat palvelut	- Tilasto/ SAS-päätökset - Asiakastyytyväisyyskysely	- Tehostetussa palveluasumissa on enintään 8 % 75-vuotta täyttäneistä kuntalaisista 3,25 (asteikolla 1-5)

Työllisyyspalvelut

työllisyyspalveluiden päällikkö Hanna Rajakoski

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	1 333 300	1 425 400	1 396 700
Tulot	310 000	319 900	278 900
Netto	1 023 800	1 105 500	1 117 800

Työllisyyspalveluihin kuuluvat työpaja, kierrätyskeskus, starttipaja ja etsivä nuorisotyö. Toimintaan kuuluvat kehitysvammaisten työtoiminta, avotyö, tuettu työ, kuntouttava työtoiminta, palveluohjaus, työkykyneuvonta sekä palkkatuettu työllistäminen. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään työllisyyspalveluissa ja kunnan muiden yksiköiden lisäksi paikallisissa yhdistyksissä.

Työllisyyspalveluiden visio on ihmisten lähellä tehtävä tarvelähtöinen muutoksen mahdollistaminen. Työllisyyspalveluiden tavoitteena on vahvistaa asiakkaiden arjenhallintataitoja, osallisuutta sekä työelämävalmiuksia yksilö-, ryhmä- ja työvalmennuksen keinoin. Tavoite on edistää yksilöiden työllistymistä, koulutukseen hakeutumista sekä ohjata oikeaikaaisesti tarvittaviin palveluihin.

Määrärahavaroja/ muutoksia

Työkykyneuvojan vakanssin perustaminen (määräaikaisena 2017) 27 500 € /v.
 Työvalmentajan toimen muuttaminen vastaavaksi työvalmentajaksi.
 Sivistyspalveluiden vakanssilla olevan henkilön palkkavaraus + 26 600 euroa.

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
Asiakkaiden ja yhteistyötahojen kanssa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen	- Työllistyneiden ja opiskelun aloittaneiden määrä. - Työllisyyspalveluista muihin palveluihin ohjatusti siirtyneet (kuty, eläke, opinnot, työ, avotyö jne.)	20 50
Laadukkaat palvelut	Sovari - mittari	Kokonaisarvio 4 (asteikko 1-5)

Sivistyspalvelut

Palvelujohtaja: sivistysjohtaja Kati Halonen
Lautakunta: sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	21 549 600	21 095 300	
Tulot	1 760 000	1 545 200	
Netto	19 789 700	19 550 100	20 188 100

Palvelualueen TA 2018 netto on talousarvion sitova luku.

Vastuualuekohtaiset luvut ovat luonnosvaiheen lukuja. Ne vahvistetaan käyttösuunnitelmassa, jonka toimitilin hyväksyy. Vastuualueiden lukujen yhteenlaskettu summa ei ole tässä vaiheessa sama kuin sitovaksi hyväksytty nettoluku. Myös vastuualueiden tekstiosuudet muuttuvat käyttösuunnitelmavaiheessa, kun eurot vahvistetaan.

Sivistyslautakunta perustaa seuraavat työryhmät:

- Kuntosalityöryhmän selvittämään kuntosalitiloja ja tilojen tarvetta
- Heinijärvi-työryhmän selvittämään esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämistä Heinijärvellä tulevana vuosina

Muutoksia palvelualueella:

Esi- ja perusopetus

- ♦ Monitoimikeskus Sillan käytön vakiintuminen
- ♦ 2017–2018 Mahnalan Ympäristökoulun rakentaminen
 - Opetuksen lakkaaminen Pinsiön koulussa

Lukiokoulutus

- ♦ 2017–2019 sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin asteittain siirtyminen

Varhaiskasvatus

- ♦ Monitoimikeskus Sillan käytön vakiintuminen
- ♦ Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet käyttöön 1.8.2017 alkaen
- ♦ Hoitoaikaperusteinen laskutus käyttöön
- ♦ Asiakasmaksulain muutokset

Elämänlaatu- ja palvelut

- ♦ Monitoimikeskus Sillan käytön vakiintuminen
- ♦ Monipuolisen yhteistyön kehittäminen
- ♦ Korostuva hyvinvointipalvelurooli

Sivistyspalvelut tarjoaa palvelustrategiansa mukaisesti turvallisia ja terveellisiä mahdollisuuksia yhdessä ja yksin kasvamiselle, oppimiselle, itsensä kehittämiselle ja harrastamiselle.

Lautakunta huolehtii seuraavien palveluiden järjestämisestä ja niiden kehittämisestä:

- varhaiskasvatuspalvelut
- esi- ja perusopetuspalvelut
- lukiokoulutuspalvelut
- elämänlaatupalvelut

Sivistyspalvelut on mukana Pirkanmaan lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma Pippurissa vuosina 2017–2018. Hanke on yksi hallituksen kärkihankkeista

Hallinto- ja toimistopalvelut

va. hallintopäällikkö Liisa Neronen

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	464 600	553 500	428 800
Tulot	1 200	0	0
Netto	463 400	553 500	428 800

Vastuualueeseen kuuluu hallinto- ja toimistopalveluiden lisäksi ammatillisen koulutuksen määräraha.

Toiminta

Hallintopalvelut vastaa toimialan yhteisten asioiden (hallinto-, talous- ja toimistopalvelut) hoidosta, tehtävien koordinoinnista sekä lautakuntatyöskentelystä. Se tuottaa laadukkaita palveluja oikea-aikaisella ja kustannustietoisella päätöksenteolla. Sivistyslautakunta kokoontuu noin 10 kertaa. Lautakunta noudattaa kunnan yleisten linjausten mukaisesti sähköistä kokouskäytäntöä.

Hämeenkyrön kunta on osakkaana Sastamalan koulutuskuntayhtymässä. Määrärahavaraus 60 973 euroa on tehty vuoden 2001 alusta puretun Itä-Satakunnan ammatillisen koulutuskuntayhtymän aikaisiin eläkemenoperusteisiin eläkemaksuihin.

Kehittämishankkeet ja -toimet

Vuonna 2018 jatketaan toimistotöiden organisointiuudistusta yhdessä hallinto- ja talouspalveluiden kanssa. Samalla jatketaan uusien hallinto-ohjelmien palvelualue- ja vastualuekohtaista käyttöönottoa sekä sisäisen että ulkoisen koulutuksen ja yhtenäisen ohjauksen turvin.

Palvelujen ostot

Toisen asteen koulutuksen kuraattoripalvelut sekä vastaavan kuraattorin palvelut ostetaan Ikaalisten kaupungilta. Oppilaitoksen sijaintipaikan mukaiset toisen asteen psykologipalvelut siirtyvät perusturvapalveluista sivistyspalveluille vuonna 2018.

Muutostiedot ja määrärahavaraukset

Kuraattorin ja koulupsykologin toimet on siirretty vuonna 2017 määrärahoineen hallinto- ja toimistopalveluista esi- ja perusopetuspalveluihin. Toimenpiteestä aiheutuneet määrärahat siirtyvät vuoden 2018 talousarviossa ko. vastuualueelta toiselle.

Toisen asteen psykologipalvelujen siirto sivistyspalveluille lisää kustannuksia 21.000 euroa.

Henkilöstö

Sivistysjohtaja, va. hallintopäällikkö, toimistosihteerit (3), yhteensä 5

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
Päätöksentekoprosessit ovat taloudellisia ja tehokkaita	käyttäjäkyselyt, itsearviointi	tavoitetaso 5 (asteikolla 1-5)

Esi- ja perusopetus koulut ja niiden rehtorit

Heinijärvi	Riikka Sirkka
Kirkonkylä	Timo Mäkelä
Kyröskoski	Ilkka Jyväsjärvi
Mahnala	Annukka Alppi
Pinsiö	Teija Paldan-Piiponniemi 31.7.2018 asti
Yhteiskoulu	Taina Salonen

Mahnalan Ympäristökoulun rakentamishanke etenee päätösten ja ennakkosuunnitelmien mukaisesti.

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	11 704 400	11 470 700	12 385 900
Tulot	676 000	457 000	472 100
Netto	11 028 400	11 013 700	11 913 800

Osavastuualueet, yksiköt ja kokonaismenot

Vastuualueelle kuuluu 31.7.2018 asti viisi vuosiluokkien 0-6 koulua ja yksi yläkoulu. Pinsiön koulun toiminnan päätyttyä vuosiluokkien 0-6 kouluja on 1.8.2018 alkaen neljä.

Esi- ja perusopetuksen kokonaismenoihin kuuluvat hankemenot, esiopetuksen menot, koulu-kohtaiset menot, muualla tapahtuvan perusopetuksen menot (mm. kotikuntakorvausmenot ja lastensuojelulain perusteella laskutettavat koulutuksen menot) ja koululaisten iltapäivätoiminnan menot.

Vastuualueelle sisältyvät myös hallinto- ja toimistopalveluista siirretyt opetus- ja koulutuspalveluita tukevat psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Toiminta

Esi- ja perusopetuksen järjestäminen on sivistyspalveluiden ydintehtävä.

Opetusta järjestetään lähiopetuksena pääosin yleisopetuksen tavoitteiden mukaisesti sekä osittain henkilökohtaisten oppimissuunnitelmien tavoitteiden mukaisten erityisin opetusjärjestelyin. Vaativamman oppimisen ja koulunkäynnin tuen palvelut ostetaan muista kunnista tai muilta koulutuksen järjestäjiltä.

Oppimisen ja koulunkäynnin (erityisen) tuen palvelut:

- osa-aikainen erityisopetus: kaikki koulut
- luokkamuotoinen erityisopetus (=pienluokat): Kirkonkylän, Kyröskosken ja Mahnalan koulut (0–6), Yhteiskoulu (7–9) ja Kyröskartano (lastensuojelulaitos, 7-9 lk)

Osa-aikaista, tehostettua ja erityistä tukea saavat oppilaat 20.9.2016.

Osa-aikainen 2016–17	21,5 %
Tehostettu	11,1 %
Erityinen	8,5 %

Tuen tarve on näyttäytynyt useita vuosia melko samanlaisena ja samansuuruisena. Jonkin verran kunnan lukuihin vaikuttaa se, että noin 15 oppilasta vuosittain opiskelee tuen tarpeensa takia oman kunnan ulkopuolella. Lukuihin vaikuttavat osaltaan myös Kyröskartanon oppilaat, jotka ovat pääosin muista kunnista Hämeenkyröön sijoitettuja lapsia ja nuoria. Osa-aikaisen erityisopetuksen tilastollinen lisääntyminen selittyy osin samanaikaisopetuksen lisääntymisenä. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrän lievään kasvuun vaikuttanee entistä varhemmin tapahtuva tuen tarpeen arviointi ja sitä kautta tukiesitysten teko jo esikouluvaiheeseen siirryttäessä. Tilastointitapojen erilaisuudet vaikuttavat oleellisesti kuntien välisiin eroihin.

Oppilashuoltopalvelut:

Koulupsykologin tehtävänä on mm. oppilaan tai opiskelijan oppimisedellytysten arviointi sekä oppilasryhmien pulmatilanteisiin puuttuminen. Kuraattorin työn tavoitteena on tukea ja auttaa oppilasta erilaisissa sosiaalisissa ja elämänhallintaan liittyvissä ongelmatilanteissa ja edistää oppilaan sosiaalista hyvinvointia ja kehitystä. Oppilashuolto on kokonaisuudessaan moniammatillista monen asiantuntijan yhteistyöllä järjestettävää toimintaa.

Alaikäiset maahanmuuttajataustaiset oppilaat opiskelevat yläkoulussa yleisopetuksen ryhmissä. Maahanmuuttajataustaiset oppilaat saavat suomen kielen opetusta S2-opetuksena. Mahdollisten uusien turvapaikanhakijoiden valmistavan opetuksen järjestämiseen ei ole määrärahoihin varauduttu.

Koululaisten iltapäivätoimintapalvelut on toistaiseksi ulkoistettu yleisopetuksen oppilaiden osalta.

Mahnalan Ympäristökoulun esioppilaiden esiopetusta täydentävä päivähoito tullaan järjestämään koulun tiloissa 1.8.2018 alkaen.

KEHITTÄMISHANKKEET JA -TOIMET

1. Uudet kuntakohtaiset opetussuunnitelmat on otettu vuosiluokilla 0-6 käyttöön 1.8.2016, samoin uudet tuntijaot. Yläkoulussa käyttöönotto on alkanut 7.vuosi-luokalla 1.8.2017. Uusien opetussuunnitelmien käyttöönotto on vuosien 2016–2020 keskeinen kehittämistoimenpide.
2. Lukuvuonna 2017–2018 käynnissä olevat hankkeet, joihin on saatu ulkopuolista tulorahoitusta

Hankkeen nimi	Rahoittaja	Avustus €	Oma-rahoitusosuus €	Käyttöaika
Koulujen kerhotoiminnan kehittäminen	Opetushallitus	21 000 (70 %)	9 000	31.12.2018 asti
Kielten opetuksen varhentaaminen	Opetushallitus	30 000 (95 %)	1 579	31.7.2018 asti
Virtaa digiloikasta	Opetushallitus	14 000 (80 %)	3 500	31.12.2018 asti
Erityisopetuksen laadun kehittäminen	Opetus- ja kulttuuri-ministeriö	15 000 (70 %)	6 429	31.12.2018 asti
Liikkuva koulu	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto	37 000 (50 %)	37 000	30.6.2018 asti
Erasmus + (Kirkonkylän koulun kansainvälinen yhteistyö)	EU, koordinoiva taho Suomessa on Cimo (kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön asiantuntija- ja palveluorganisaatio)	32 690		2016–2018

Kouluilla on paljon myös omaa kehittämistoimintaa, esim. Vihreä lippu - kestävän kehityksen ohjelma ja yläkoulun sekä Kurjenmäkikodin yhteistyö.

Kaikki koulut ovat osaltaan mukana kunnan yleisissä ohjelmissa ja hankkeissa (esim. KunTeko 2020).

Palvelujen ostot: Ulkoiset palvelut **Opetuspalvelut**

Esi- ja perusopetuspalveluita ostetaan kuntien välisillä sopimuksilla muualta, mikäli oppilaan äidinkieli on ruotsi tai mikäli oppilas tarvitsee sellaisia tukipalveluita oppimisensa tueksi, ettei niitä omassa kunnassa järjestetä. Kunta myös maksaa toiselle kunnalle kotikuntakorvausta, mikäli sen alueella asuva oppilas käy esi- tai perusopetuksessa toisen kunnan alueella. Nämä maksut ja tulot perustuvat kotikuntakorvauslakiin, eivätkä ole kuntien kesken sovittavissa.

ICT-palvelut

Palveluja ostettiin vuonna 2016 yhteensä 189 300 eurolla. Vuoden 2017 henkilöstösuunnitelmaan kuului koulujen yhteisen ICT-henkilön rekrytointi. Opetusverkon, siihen kuuluvien laitteiden hallinta ja niiden käytön tehostaminen vaativat edelleen palvelujen ulkoista ostamista. Nämä palvelut eivät kuulu perustietotekniikkaan.

Oppilaskuljetuspalvelut

Vuonna 2016 kuljetuspalveluja ostettiin 1 367 800 eurolla. Hankintalain mukainen kilpailutus toteutettiin keväällä 2016 ja nykyiset sopimukset ovat voimassa optiovuosi mukaan lukien 31.7.2020 asti. Sopimusten uusiminen, reittien muuttaminen ja tarjonnan vähäinen määrä ovat pääosin nostaneet palveluista maksettavia hintoja.

Palvelujen ostot: Sisäiset palvelut **Oppilasruokailupalvelut**

Ruokailupalvelut ostetaan tekniseltä palvelualueelta.

Tilavuokrat

Vuonna 2016 esi- ja perusopetuksen käytössä olevien tilojen vuokriin kului 1 913 200 euroa. Palvelut järjestää tekninen palvelualue.

Toiminnan tunnusluvut

Oppilasmäärä	20.9.2016	20.9.2017	Muutos
Esioppilaat	118	130	+12
1-6 vuosiluokat	758	747	-11
7-9 vuosiluokat	411	433	+22
Oppilasmäärä yhteensä	1 287	1 310	+23

Vieraskuntalaisia oppilaita on yhteensä 32.

Kuljetusoppilaiden määrä	20.9.2016	20.9.2017	Muutos
Esioppilaat	60	42	-18
1-6 vuosiluokat	248	271	+23
7-9 vuosiluokat	192	186	-6
Oppilasmäärä yhteensä	500	499	-1

Muutostiedot ja määrärahavaraudet**Henkilöstö**

Esi- ja perusopetukseen perustetaan 1.8.2018 alkaen kaksi uutta erityisluokanopettajan virkaa, joiden ensisijaiset sijoituspaikat ovat Mahnalan Ympäristökoulu ja Yhteiskoulu. Kyseiset virat on nykyisen hoidettu tuntiopettajuutena. Lisäksi täytetään määräaikaista yksi uusi luokanopettajan virka, jonka ensisijainen sijoituspaikka on Mahnalan ympäristökoulu. Kuraattori- ja psykologipalveluille varataan määrärahat hallinto- ja toimistopalveluiden sijasta esi- ja perusopetukseen.

Lisäksi perustetaan 1.8.2018 alkaen kaksi uutta koulunkäynninohjaajan toimea, joiden ensisijaisiksi sijoituspaikoiksi tulee Hämeenkyrön Yhteiskoulu ja Heinijärven koulu. Nämäkin toimet on hoidettu aiemmin määräaikaista. Yläkoulun koulunkäynninohjaajan tehtäviin on vuodesta 2015 kuulunut sekä maahanmuuttajataustaisten sekä oppimisvaikeuksista kärsivien oppilaiden opiskelun tukeminen. Erityisen tuen oppilaiden määrä ei tule arvioiden mukaan tulevaisuudessa laskemaan. Alakoulujen määräaikaista ohjaajan toimia muutetaan tarvittaessa pysyviksi nyt kun palveluverkko on valmistumassa.

Määräaikaista vuonna 2017 palkkatuella hoidetun koulujen ICT -henkilön toimi perustetaan ja täytetään 1.1.2018 alkaen toistaiseksi voimassa olevasti.

Opetusryhmät

Lukuvuonna 2017–2018 alakoulujen perusopetusryhmien määrä on pysynyt edelliseen lukuvuoteen verrattuna ennallaan ja yläkoulun vähentynyt yhdellä, koska maahanmuuttajien tason luokka ei kuluvana lukuvuonna enää ole toiminnassa.

Henkilöstö

1.8.2018	Tarkennukset
Virkarehtorit	3 (3 htv)
Opettajat	93 (92,1 htv)
	8 esikoulussa (8 htv)
	39 vuosiluokat 1-6 (38,4 htv)
	32 vuosiluokat 7-9 (31,7 htv)
	14 erityis- ja erityisluokanopettajaa, vuosiluokat 1-9 (14 htv)
Kasvatusohjaaja	1 (0,8 htv)
Koulunkäyntiohjaajat ja –avustajat	30 (23,7 htv)
Koulusihteerit	4 (3,7 htv)

Koulupsykologi ja koulukuraattori 2 (2 htv)
 ICT -henkilö 1 (1 htv)

Henkilöstön määrä vaihtelee vuosittain esim. perusopetusryhmien määrän ja ainevalintojen mukaan.

Tavoitteet ja niiden arviointi

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
▪ Toiminta on taloudellista ja tehokasta ▪ Perusopetuksen päättävät oppilaat saavat päättötodistuksen ▪ yleisopetusryhmien koko on kohtuullinen (pienluokkien koko säädetty perusopetuslaissa) ▪ Oppilaat ovat hyvinvointia ja viihtyvät koulussa	▪ toimintakulut euroa/oppilas ▪ % ikäluokka ▪ perusopetusryhmän oppilasmäärä - yleisopetus - pienluokat ▪ kyselyt, raportit, suunnitelmat	▪ Tilastokeskuksen viimeisin oppilastilasto: verrokikuntien taso ▪ 100 % ▪ yleisopetus: keskiarvo 1-2 lk: 18; 3-6 lk: 20; 7-9 lk: 22 ▪ pienluokat: maksimi 8 tai 10 (perusopetuslaki) ▪ 4 (asteikko 1-5)

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen ja oppilashuollon palvelut

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
- Palveluprosessit ovat toimivia ja tehokkaita - Oikea-aikainen tuki mahdollistaa yksittäisten oppilaiden joustavat koulupolut ja edistää hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä	- käyttäjäkyselyt, it-searviointit ja raportit, palvelujen vasteaika - testit, tilastot ja raportit	- prosessit toimivia ja tehokkaita, tavoitetaso 4 (asteikolla 1-5), vasteaika mahdollisimman nopea - tuen oikea-aikaisuus

Lukiokoulutus**rehtori Taina Salonen**

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	1 131 100	1 230 300	1 085 900
Tulot	8 200	7 200	0
Netto	1 122 900	1 223 100	1 085 900

Osavastuualueet, yksiköt ja kokonaismenot

Hämeenkyrössä järjestetään lukiokoulutusta yhdessä lukiossa. Koulutuksen menot koostuvat pääosin henkilöstömenoista ja sisäisistä tilavuokrista.

Toiminta

F.E. Sillanpään lukion tehtävänä on järjestää laadukasta lukiokoulutusta Hämeenkyröläisille nuorille. Lukio toimii vuonna 2011 saneeratuissa tiloissa omassa siivessään Yhteiskoulun kanssa yhteisessä kiinteistössä. Puolet opettajista on yhteisiä Yhteiskoulun kanssa.

Yhteiskoulun yhdeksäsluokkalaisista noin kolmasosa valitsee oman kunnan lukion jatko-opintopaikakseen. Syksyllä 2017 lukioon perustettiin kolme rinnakkaista aloittavien ryhmää. Lukion tärkein yhteistyökumppani on Ikaalisten lukio. Muita merkittäviä yhteistyökumppaneita ovat lähiseudun korkea-asteen koulutusta tarjoavat oppilaitokset sekä Sastamalan koulutuskuntayhtymä.

Kehittämishankkeet ja -toimet

F.E. Sillanpään lukio on verkostoitunut Pirkanmaalaisten lukiodien kanssa Pirkanmaan avoin oppimiskulttuuri -hankkeen kautta. Verkoston kautta on mahdollista saada vertaistukea ja koulutusta tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöön liittyen.

F.E. Sillanpään lukio ja Yhteiskoulu viettävät yhteistä Suomi100-juhlaa 5.12.2017. Juhla koostuu oppilaiden, opiskelijoiden, vanhempainyhdistyksen ja opettajien yhdessä kokoamasta ohjelmasta ja Suomi100-teemaan liittyvistä käytävänäyttelyistä. Tätä varten syksyllä irtaudutaan opiskelusta yhtenä iltapäivänä ja kolmena kokonaisena koulupäivänä. Näiden päivien aikana

jokainen opiskelija työskentelee omien vahvuksiensa mukaisessa ryhmässä, eikä näinä päivinä järjestetä lukujärjestyksen mukaista opetusta.

F.E. Sillanpään lukiossa opiskelijat auttavat uusia opiskelijoita tutor-toiminnan kautta. Tutor on toisen vuoden opiskelija, joka on saanut tehtävänsä koulutuksen. Opiskelijatutorit toimivat yhteistyössä opinto-ohjaajien ja ryhmänohjaajien kanssa. He opastavat ensimmäisen vuoden opiskelijoita lukion käytänteissä ja kurssien valinnoissa sekä perehdyttävät koulun kulttuuriin. Tutoreiden tärkeä tehtävä on uusien opiskelijoiden tutustuttaminen toisiinsa. Tutorit valitaan vuosittain, ja heidät koulutetaan keväisin. Tutor-toiminnasta vastaava opettaja huolehtii heidän perehdyttämisestään ja koulutuksen toteutumisesta.

Ylioppilaskokeiden sähköistyminen sekä opetussuunnitelman uudistuminen on lisännyt henkilökunnan koulutustarvetta sekä työvälineiden päivytystä.

Toiminnan tunnusluvut

Oppilasmäärä	20.9.2016	20.9.2017	Muutos
1 lk.	46	57	+11
2 lk.	72	47	-25
3 lk.	39	75	+36

Vieraskuntalaisia oppilaita on yhteensä 45. Vaihto-opiskelijoita heistä on kolme.

Henkilöstö

Opettajia 10 (9 htv), koulusihteeri 1 (0,3 htv)

Tavoitteet ja niiden arviointi

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
- Koulutus on taloudellista ja tehokasta - Koulutuksen päättävät saavat päättötodistuksen ja suorittavat ylioppilastutkinnon - Omaan lukioon hakeutuu riittävästi opiskelijoita - Ylioppilaskoe suoritetaan mahdollisimman korkealla yleisarvosanalla - Opiskelijat ovat hyvinvoivia ja viihtyvät oppilaitoksessa	- menot euroa/oppilas - ylioppilastutkinnon suorittaneet ja lukion päättötodistuksen saaneet - omaan lukiokoulutukseen hakeutuminen - valtakunnalliset ylioppilaskoetulokset - opiskelija- ja kurssipalaute	- Tilastokeskuksen viimeisin oppilaitostilasto: verrokkikuntien taso 100 % > 80 % lukiokoulutukseen hakeutuneista - yleisarvosana Magna Cum Laude - tyytyväiset opiskelijat (4 asteikolla 1-5)

Elämänlaatupalvelut

Kirjastotoimenjohtaja Liisa Neronen

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	1 775 400	1 714 500	1 749 400
Tulot	252 800	216 400	218 000
Netto	1 522 700	1 498 100	1 531 400

Elämänlaatupalveluiden vastuualueelle kuuluvat osavastuualueet:

- kansalaisopisto (sisältää musiikkiopistopalvelut)
- kirjastopalvelut
- kulttuuri- ja museopalvelut
- liikuntapalvelut
- nuorisopalvelut

Elämänlaatupalvelut edistävät kuntalaisten tasavertaisia mahdollisuuksia sivistyksen ja elämysten hankintaan, vapaa-ajan viettoon, itsensä kehittämiseen sekä psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen. Palveluja tarjotaan kaiken ikäisille ja myös erityisryhmille.

Elämänlaatupalvelut tukee seuroja, yhdistyksiä ja yksittäisiä toimijoita jakamalla kohde- ja toiminta-avustuksia.

Palvelujen ostot

- laajan oppimäärän mukainen musiikin taiteen perusopetus ostetaan Pirkanmaan musiikkiopistolta
- nuorisotilan valvonta ostetaan Setlementti Kyröskoskela ry:ltä
- erilaisia esiintyjä- ja tapahtumapalveluja
- latujen ja liikuntapaikkojen kunnossapitoa

Määrärahavaroja ja muutostietoja

- liikuntapainotteinen vapaa-aikaohjaaja palkataan määräajaisesti syksyllä 2017. Palkkakulut sisältyvät talousarvioon 2017 ja 2018. Toimenkuvaan kuuluu mm. yhteistyö seurojen kanssa sekä toimiminen nuorisohjaajan työparina. Toimi tullaan täyttämään myöhemmin vakituisesti
- liikuntapaikkojen kunnossapidon siirtoa teknisille palveluille tai muita yhteistyömahdollisuuksia selvitetään kevään 2018 aikana
- Nuorisovaltuustolle laaditaan oma budjetti nuorisopalvelujen määrärahan puitteissa
- Nuorisopalveluissa selvitetään mahdollisuuksia lisäyhteistyöhön etsivän nuorisotyön, seurakunnan, seurojen ja yhdistysten sekä vapaaehtoisten kanssa katutoiminnan aloittamiseksi
- Hämeenkyrön nuorisofoorumin 1.6.2016 laatiman päihdetoimintamallin toteutukseen on varattu 6 000 euroa
- Kansalaisopiston tavoitteena on järjestää riittävästi oppitunteja, jotta opetus- ja kulttuuriministeriön valtioneuvoston päätös pysyy nykyisellä tasolla
- Liikuntapaikkojen ylläpidossa hyödynnetään kuntouttavaa työtoimintaa, mikä näkyy kunnan työllistämiskuluissa myönteisesti
- Kirjaston aineistomääräraha on 55 000 euroa. E-aineistoa hankitaan yhteistyössä muiden PIKI-kirjastojen kanssa. Kirjasto järjestää tapahtumia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- Kirjastoauton palveluita myydään edelleen Ikaalisille

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
- Palveluita käytetään ja niillä on vaikutusta hyvinvointiin ja elämänlaatuun - Asiakkaat ovat tyytyväisiä palveluihin - Toiminta on tehokasta ja taloudellista	- Kävijä-, osallistuja- ja oppilasmäärät - Asiakaskyselyt - Asiakaskyselyt - Toimintakulut/asiakas	- Tilastokeskuksen viimeisin tilasto: verkkikuntien taso - Asiakastyytyväisyys 4 (asteikko 1-5) - Asiakastyytyväisyys 4 (asteikko 1-5) - Tilastokeskuksen viimeisin tilasto

Varhaiskasvatus

varhaiskasvatuksen johtaja Kaisa Ojanen

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	6 474 100	6 126 300	6 524 600
Tulot	821 800	864 600	840 000
Netto	5 652 300	5 261 700	5 684 600

Osavastuualueet, yksiköt ja kokonaismenot

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on järjestää ja kehittää seuraavia palveluita:

- osa- ja kokopäivähoito
- vuorohoito
- erityispäivähoito
- avoin varhaiskasvatustoiminta
- tilapäishoito

Varhaiskasvatuksen toiminta:

- Kirkonkylän päiväkotitoiminta
- Koskilinnan päiväkotitoiminta
- Heinijärven päiväkotitoiminta
- Sasin päiväkotitoiminta
- Esiopetusyksiköiden päivähoito-osuus
- 4 kotona työskentelevää perhepäivähoitajaa
- perhepäivähoidon varahoito on Kirkonkylän ja Sasin päiväkodeissa

Sasin varhaiskasvatustaloyksikkö on luontoa ja kestävästä kehityksestä painottava päiväkotitoiminta, jossa on kahdeksan ryhmää. Yksikkö palvelee koko kasvavaa itäistä aluetta. Elokuussa 2018 esiopettajat siirtyvät Sasin päiväkodista Mahnalan Ympäristökouluun, jolloin tiloja vapautuu varhaiskasvatuksen käyttöön yhteensä n. 24 lapselle.

Kirkonkylän varhaiskasvatustaloyksikkö kuuluu Kirkonkylän päiväkotitoimintaan, jossa on 11 ryhmää. Kirkonkylän yksikössä tarjotaan vuorohoitoa sitä tarvitseville lapsille. Yksikössä työskentelee

myös varhaiskasvatuksen yhteinen perheohjaaja, joka vastaa myös avoimesta toiminnasta toimintakaudella 2017- 2018.

Kyröskosken varhaiskasvatusyksikkö käsittää Koskilinnan päiväkodin, Heinijärven päiväkodin, alueen esioppilaiden päivähoidon sekä koko kunnan perhepäivähoidon. Vuonna 2018 Hämeenkyrössä työskentelee neljä perhepäivähoitajaa. Kyröskosken alueella painotetaan liikuntaa ja luontoa.

Lapsimäärät 20.9.2017	
perhepäivähoito	16
päiväkodit	381
esioppilaiden päivähoito	89
yhteensä	486
ostopalvelut	2
kerhotoiminta	13
kaikki yhteensä	501

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman painopisteet nousevat vuonna 2018 1.8.2017 käyttöön otetusta varhaiskasvatussuunnitelmasta. Ympäristökasvatus, teknologiakasvatus sekä lastentarhanopettajan pedagogisen vastuun tukeminen ovat myös henkilöstön täydennyskoulutuksen painopisteinä.

Kehittämishankkeet ja -toimet

Kaikki varhaiskasvatusyksiköt ovat mukana Vihreän Lipun toiminnassa

Varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisessa 3-4 vuotta kestävässä "Ilo kasvaa liikkuen"-hankkeessa, jonka tarkoituksena on tukea varhaiskasvatuksen arkea liikuntamyönteisempään toimintakulttuuriin.

Varhaiskasvatus on mukana LAPE-hankkeessa (Lapsi- ja perhepalveluiden kehittäminen, hallituksen kärkihanke). LAPE-hankkeessa Hämeenkyrön varhaiskasvatus on mukana kehittämässä tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetussisältöjä ja opetussuunnitelmaa yhdessä esi- ja perusopetuksen kanssa.

LOISTO -varhaiskasvatuksen kehittämisverkosto (OPH) on valtakunnallinen hanke, jonka tavoitteena on varhaiskasvatuksen uudistaminen siten, että se pystyy vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Hämeenkyrö on mukana hankkeessa ja verkosto jatkaa toimintaansa myös vuonna 2018.

Henkilöstön työhyvinvointia edistetään alueellisilla koulutuksilla sekä yksikkökohtaisilla toimilla.

Perheohjaajan tehtäviä on laajennettu. Pilottina kevätkauden 2018 toimivat perhekerhot jokaisella alueella sekä 3-5 -vuotiaille lapsille tarkoitettu kerho Kirkonkylän päiväkodissa.

Muutostiedot 2018

1.8.2017 voimaan tullut varhaiskasvatussuunnitelma määrittää normina varhaiskasvatuksen toimintaa. Varhaiskasvatussuunnitelman mukaista pedagogiikkaa kehitetään ja koulutetaan henkilöstöä.

Sähköiset palvelut asiakkaille lisääntyvät. Vuonna 2018 asiakkaat voivat toimittaa asiakasmaksuihin liittyviä asiakirjoja sähköisesti laskutukseen ja varhaiskasvatus- ja asiakasmaksupäätöksiensä tiedoksiinto muuttuu sähköiseksi.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen mahdollinen aleneminen 1.1.2018 alkaen vähentää maksutuottoja merkittävästi. Maksutuottojen alenemista ei ole huomioitu kunnanjohtajan talousarvioesityksessä, vaan ne on budjetoitu vuoden 2017 tasolle.

Varhaiskasvatussuunnitelman asettamien tavoitteiden toteuttamiseen panostetaan lastentarhanopettajien määrää lisäämällä. Sasissa korvataan vuonna 2018 määräaikainen päivähoitaja lastentarhanopettajalla.

Heinijärven kasvavaan lapsimäärään reagoidaan palkkaamalla yksi määräaikainen lastentarhanopettaja vuodeksi 2018.

Sasiin voidaan perustaa tarvittaessa 1.8.2018 alkaen esiopetukselta vapautuviin tiloihin varhaiskasvatusryhmä. .

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
▪ Toiminta on taloudellista ja tehokasta ▪ Varhaiskasvatukseen osallistuu mahdollisimman moni varhaiskasvatuskäisistä lapsista ▪ Sekä lapset että huoltajat ovat tyytyväisiä palveluihin	▪ käyttöaste ▪ osallistumisprosentti ▪ Asiakastyytyväisyyskyselyt	▪ vähintään 90 % ▪ Pirkanmaan taso (THL tilasto) ▪ 4 (asteikolla 1-5)

Tekniset palvelut

Palvelujohtaja tekninen johtaja Satu Hyötylä
Lautakunnat Tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta
 Vesihuoltolaitos

Palvelualueen suurimmat muutokset:

- Koulukatu 35, 37 ja 39 sekä Lavajärven koulun kiinteistöt on myyty. Ilman myyntipäätöstä ovat vielä Kettupolun päiväkodin, Pinsiön koulun, Kaipion koulun ja Hollitie 7 kiinteistöt.
- Tilojen käyttöä on tehostettu. Perusturvapalvelut on siirtynyt terveyskeskuksen tiloihin ja tekniset palvelut kunnanvirastolle entisiin perusturvan tiloihin. Liikunta- ja nuorisopalvelut on siirtynyt Siltaan kun taas kotipalvelulla on käytössään Härkikuja 9 tilat kokonaisuudessaan
- Vuokrasopimus on päättynyt Kyrönsarventien teknisen toimiston tiloissa ja päättyy v. 2018 Mahnalan siirtokoulun osalta. Uutena vuokratilana on perusturvan Koskensiipi.
- Mahnalan uusi ympäristökoulu aloittaa toimintansa syyslukukauden alussa ja Pinsiön koulun toiminta päättyy.
- Ympäristöpalvelujen sekä maankäytön ja kaavoituksen asiantuntijapalveluihin varatut määrärahat on siirretty henkilöstön palkkaukseen.

Tekniset palvelut yhteensä

Tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	9 589 000	8 735 500	8 799 500
Tulot	8 956 600	8 394 500	9 355 000
Netto	632 400	341 100	+555 500

Palvelualueen TA 2018 netto on talousarvion sitova luku

Vastuualuekohtaiset luvut ovat luonnosvaiheen lukuja. Ne vahvistetaan käyttösuunnitelmassa, jonka toimitilin hyväksyy. Vastuualueiden lukujen yhteenlaskettu summa ei ole tässä vaiheessa sama kuin sitovaksi hyväksytty nettoluku. Myös vastuualueiden tekstiosuudet muuttuvat käyttösuunnitelmavaiheessa, kun eurot vahvistetaan.

Hallinto- ja toimistopalvelut

Toimistopäällikkö Pirkko-Liisa Vääntinen

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	221 000	228 100	318 900
Tulot	162 100	160 000	270 200
Netto	58 900	68 100	48 700

Vastuualue tuottaa toimistopalvelut teknisille palveluille ja vesihuoltolaitokselle. Palkkausmenoja jaetaan sisäisesti muille vastuualueille. Määrärahoissa on mukana toimistopal-

velujen tuottamisen lisäksi teknisen johtajan palkkausmenot (uutena, aiemmin kiinteistötoimessa) sekä teknisen lautakunnan ja tiejaoston menot.

Tekninen lautakunta kokoontuu yleensä 11 kertaa vuodessa ja tiejaosto toimittaa yksityistielain mukaiset toimitukset ja katselmukset tarpeen mukaan (hakemukset ja valitukset).

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
palveluprosessin toimivuus ja tehokkuus	itsearviointi ja palaute	- uudet ohjelmat hyödynnetty ja käytössä kaikilla - työn tehostuminen - prosessit toimivia ja tehokkaita - tiedotus ja viestintä toimivat

Kiinteistötoimi

Kiinteistöpäällikkö Taro Malinen

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	3 952 300	3 689 100	3 568 700
Tulot	6 013 900	5 625 400	6 387 600
Netto	+ 2 061 500	+1 936 300	+2 818 900

Kiinteistötoimen vastuualueelle kuuluvat:

- tilapalvelut
- kunnan toimitilojen kiinteistöjen piha-alueet
- metsät, pellot ja muut maa-alueet

Vastuualueelle kuuluu kunnan omistamien rakennusten hoito ja vuosikunnossapito sekä kiinteistöjen piha-alueiden hoito. Lautakunta vahvistaa vuosittain sisäiset vuokrat.

Kiinteistötoimi vastaa kunnan toimintoihin tarvittavien tilojen vuokraamisesta sekä tilojen hoidosta ja kunnossapidosta sopimusten mukaisessa laajuudessa.

Kiinteistötoimi toteuttaa kunnan talonrakennushankkeet.

Määrärahavaroja ja muutostietoja

- Myytäville kiinteistöille on varattu määrärahat. Näitä ovat Kettupolun päiväkotia, Kaipion koulu ja päiväkotia ja Hollitie 7. Koulukadun kiinteistöille ja Lavajärven koulun kiinteistölle ei ole varattu määrärahoja.
- Muutokset vuokratuissa tiloissa: vuokrasopimus on päättynyt teknisen toimiston tiloissa Kyrönsarventiellä sekä Tupalan kotipalvelutoimistossa ja päättynyt v. 2018 Mahnalan siirtoluokkien osalta. Uutena vuokratilana on perusturvan Koskensiipi (menot ja sis. tulot 30 000 e).
- Kiinteistötoimen talousarvioon sisältyy: kuntoarviot ja energiaselvitykset kiinteistöille (30 000 e), vuosittaiset nuohoukset (25 000 e), Yhteiskoulun liikuntasalin alakaton korjaus (8 000 e), ja Siljankodin varapoistumistie (7 000 e).

Määrärahavarauksia (suluissa v. 2017):

lämmitys	623 400 euroa (673 000)
sähkö	398 100 euroa (404 460)
vuokramenot	708 672 euroa (770 346)
sisäiset vuokratulot	5 950 572 euroa (5 195 046)
josta pääomavuokrat	2 413 459 euroa (1 583 575)
puun nettomyyntitulot	25 340 euroa (24 677)

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
- Kiinteistöjen huoltokirjajärjestelmän käyttötason nostaminen - Pitkántähtäimen suunnitelmien laatiminen kiinteistöille - Energiaselvitysten laatiminen	- Arvio käyttötason noususta - Luotujen PTS-suunnitelmien lukumäärä - Selvitysten lukumäärä	- Huoltokirjan huolto-ohjelmien käyttöönotto kokonaisuudessaan - PTS-suunnitelma 10 kiinteistölle - Energiaselvitykset laadittu kaikille kiinteistöille

Siivous- ja ruokapalvelut

Ruokapalvelupäällikkö Jennileena Lähteenmäki

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	3 582 300	2 799 800	2 891 900
Tulot	2 412 300	2 237 000	2 323 400
Netto	1 170 000	562 800	568 500

Ruokapalvelun vastuualueen tehtävänä on tuottaa ravitsemussuositukset täyttävää laadukasta, turvallista ja kustannustehokkaasti tuotettua ateriapalvelua kunnan muille yksiköille.

Ruokapalveluihin kuuluu 4 keskuskeittiötä (terveyskeskuksen, Yhteiskoulun, Kyröskosken koulun ja Sillan keittiöt). Muilla kouluilla ja päiväkodeilla toimivat palvelu- tai jakelukeittiöt.

Siivouspalvelun vastuualueen tehtävänä on tuottaa siivouspalvelut kunnan kiinteistöissä, lukuun ottamatta perusturvapalvelujen käytössä olevia kiinteistöjä. Osa palveluista tuotetaan kunnan omana työnä ja osa ostopalveluina.

Määrärahavarauksia ja muutostietoja

- Ruokapalvelut tuottaa aterioita 843 033 (785 392)
- Määrärahavarauksia (suluissa v. 2017):
 - ruokapalvelut, menot 2 311 695 euroa (2 227 216)
 - ruokapalvelut, tulot 2 323 415 euroa (2 237 000)
 - siivouspalvelut, menot 580 253 euroa (572 576)
 - monitoimikeskuksen siivouspalvelumaksu, 150 000 euroa, sisältyy kiinteistötoimeen

Mahnan uusi ympäristökoulu aloittaa toimintansa syyslukukauden alussa. Tilat on suunniteltu siivottavan kunnan omana siivouksena.

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
- Koululounaan hinta - Kokopäivälaitoksen aterian suoritehintaa - Omassa siivouksessa olevien koulujen siivoushinnan aleneminen	- Euroa/ateria - Euroa/suorite - e/m²/kk	- Hinnan pysyminen nykytasolla - Hinnan pysyminen nykytasolla - Hinnan aleneminen

Yksi valmistuskeittiö muutetaan palvelukeittiöksi vuoden aikana.

Kunnallistekniikka

Kunnallistekniikan rakennuspäällikkö Jari Luoma

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	909 500	1 074 200	1 049 900
Tulot	217 200	206 100	197 800
Netto	692 300	868 100	852 100

Kunnallistekniikan vastuualue pitää kunnossa kaavakadut (56 km) ja sopimuksiin perustuen yksityisteitä (217 km), edistää liikenneturvallisuutta, avustaa yksityisteitä, ylläpitää kunnan varastoa ja konekeskusta, hoitaa puistot, leikkipuistot, katujen viheralueet, venepaikat, matonpesupaikat ja torin.

Vastuualue hoitaa ajoneuvojen siirtämisestä aiheutuvat tehtävät ja satunnaiset ympäristön siistimiseen liittyvät tehtävät ja toteuttaa katu- ja puistorakennushankkeet.

Varaston kustannukset, 55 140 euroa, peritään sisäisesti varastoa käyttäviltä palveluyksiköiltä. Konekeskuksen kulut, 115 103 euroa, laskutetaan koneita käyttäneiltä kustannuspaikoilta.

Määrärahavaroja (suluissa v 2017)

- yksityistieavustukset 37 800 euroa (37 900), ei varausta perusrakennushankkeisiin
- tiestön kunnossapito- ja kuljetuspalvelut 302 810 euroa (328 800)
- katuvalaistuksen sähkö 95 600 euroa (85 600). Katuvalot ovat toiminnassa hämäräkytkimien ohjaamana
- katuvalaistuksen ohjausjärjestelmä 22 000 euroa
- viheralueet (puistot, leikkipuistot, katujen ja teiden viheralueet) 153 920 euroa (148 759)

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
- Kunnan maisemallisen ilmeen kohentaminen - Luoteis-Pirkanmaan liikenneturvallisuuksuunnitelman toteuttaminen - Katuvalaistuksen energiatehokkuuden parantaminen	- Uudet hoidetut puisto-alueet - Toteutetut hankkeet - Toteutunut tilanne, vaihtoehtojen selvittäminen	- Asemakaava-alueiden hoitamattomien puistoalueiden hoitoon otto resurssien puitteissa - Toimenpideohjelman mukaisten hankkeiden (61-66) toteuttaminen - Energiatehokas katuvalaistus

Ympäristöpalvelut

kaavoitusarkkitehti Helena Ylinen

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	364 600	311 700	322 700
Tulot	142 500	155 000	165 000
Netto	222 000	156 700	157 700

Ympäristöpalveluiden vastuualue hoitaa rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun toimialaan liittyvät asiat.

Rakennusvalvonta hoitaa lakisääteiset maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset tehtävät sekä maa-aineslain mukaisia tehtäviä. Ympäristönsuojelu hoitaa oman erityislainsäädäntönsä mukaisia viranomaistehtäviä.

Määrärahavaroja ja muutostietoja

- Ympäristöpalveluihin palkataan hankekoordinaattori 1.7. alkaen Kolmen helmen joet -hankkeen jatkoon. Hankkeeseen saadaan avustusta. Lisäksi on palkkavaraus 2 kk määräaikaiselle työntekijälle.
- ICT-palveluihin on varattu 28 000 euroa (27 000) lähinnä Facta-ohjelmiston ja Lupapisteiden käyttökustannuksiin
- Määrärahoihin sisältyvät ympäristölautakunnan kustannukset

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
- Pohjavesialueilla olevien maa-aineslupien riittävä valvonta - Rakennuslupien käsittely viivytyksettä - Rakennuslupien käsittely sähköisesti - Viemäröinnin vapautushakemusten käsittely	- Tarkastusten lukumäärä - Käsittelyaika - Sähköinen käsittely % - Käsitellyt vapautushakemukset lkm	6 tarkempaa tarkastusta vuodessa (lupia 19 kpl) - Käsittelyaika 2 - 3 vko 90 % käsitelty sähköisesti - Käsittelyaika 3 - 4 kk

Maankäyttö ja kaavoitus

kaavoitusarkkitehti Helena Ylinen

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	289 600	366 500	372 800
Tulot	8 600	11 000	11 000
Netto	281 000	355 500	361 800

Maankäyttö hoitaa kunnan maanhankintaa ja -myyntiä, kunnan mittauspalveluita, maa-aineslain mukaisia tehtäviä sekä muita maankäyttöä koskevia asioita.

Kaavoitus hoitaa kunnan raakamaan jalostamisen myytäviksi tonteiksi sekä edesauttaa kunnan toimintojen ja alueiden kehittämistä. Kaavoitus hoitaa kunnan asema- ja yleiskaavoitusta.

Määrärahavaroja ja muutostietoja

- Kaavoitukseen on varattu määräraha määräaikaisen projektiarkkitehdin palkkaukseen asiantuntijapalveluiden oston sijasta.
- Asiantuntijapalveluihin on varattu 7 000 euroa (49 000)

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
- Vanhentuneiden kaavojen uudistaminen ja uusien laatiminen kaavoitusohjelman mukaan - Kaavoituksen lupa-asioiden käsittely viivytyksettä - Tonttitarjonnan alueellinen monipuolistaminen	- Kaavoitusohjelman toteutuminen - Toteutunut käsittelyaika - Kaavoitetut tontit/myydyt tontit	- Kysyntään vastaaminen, rakentamisen prosessien selkeyttäminen, arvojen turvaaminen - Käsittelyaika < 2 kk, kesäaikana < 4 kk - Määrällisesti ja alueellisesti riittävä tonttivaranto

Kaavoitusohjelma 2017 - 2021

Maankäyttö ja kaavoitus yhteensä / menot	TA 2017 366 500 € (49 000 asiantuntija-palveluihin)	TA 2018 372 800 € (7 000 asiantuntijapalveluihin)	2019	2020	2021
Kaavoitus / vakituiset	- kaavoitusarkkitehti - kaavasuunnittelija	- kaavoitusarkkitehti - kaavasuunnittelija			
Kaavoitus / määräaikaiset	projektiarkkitehti 4 kk osa-aika	- projektiarkkitehti, 6 kk osa-aika - biologi 3 kk			
Kaavoituksen asiantuntijapalvelut (alv 0)	44 000 € (josta 15 000 siirretty määräaikaisille)	5 000 € (asiantuntijapalvelut korvataan määräaikaisilla)			
Maankäytön asiantuntijapalvelut (alv 0)	5 000 €	2 000 €			
Keskustan yleiskaavan uudistaminen 2017 - 2021	(Tehty konsulttityö: KULTTUURIYMPÄRISTÖN JA ARKEOLOGIAN SELVITYS)	TAVOITTEET OSALLISTAMINEN VIHERVERKKO, LUONTOSELVITYS a, TÄYDENNYSRAKENTAMIS-PAIKAT omana työnä	VALMISTELUVAIHE LUONTOSELVITYS b, LIIKENNESELVITYS, EMÄTILASELVITYS konsultit 20 000 €	EHDOTUSVAIHE	HYVÄKSYMISVAIHE
Hollitien asemakaavamuutos 2017 - 2018	(Tehty konsulttityö: KULTTUURIYMPÄRISTÖINVENTOINTI)	LIIKENNESUUNNITELMA konsultti 3 000 €			
Sasin asemakaava 2018 - 2019			3D-HAVAINNOLLISTAMINEN konsultti 3 000 €		
Kyröskosken koulun asemakaava 2017 - 2018					
Eteläntien päänsiemakaava 2017 - 2018					
Muita asemakaavoja 2018 - 2021					
Muita kaavasuunnitelmia ja -selvityksiä 2018 - 2021					
Sasi-Mahnala-Laitila-Metsäkylä osayleiskaavan uudistaminen 2017 - 2020 = Itäisen alueen OYK 1	TAVOITTEET OSALLISTAMINEN MAISEMASELVITYS omana työnä SAAVUTETTAVUUS-TARKASTELU omana työnä	KEHITYSKUVA KULTTUURIYMPÄRISTÖINVENTOINTI omana työnä LUONTOSELVITYS omana työnä	VALMISTELUVAIHE EHDOTUSVAIHE EMÄTILASELVITYS, ARKEOLOGIA, KAAVAPIIRTOAPU konsultit 20 000 €	HYVÄKSYMISVAIHE	
Itäisen alueen kehityskuva, oikeusvaikutukseton	LÄHTÖKOHDAT		KEHITYSKUVA		
Itäisen alueen OYK 2 2019 - 2022			TAVOITTEET	SELVITYKSET konsulttityö 12 000 € KEHITYSKUVA	VALMISTELUVAIHE EHDOTUSVAIHE
Itäisen alueen OYK 3 2021 - 2024					TAVOITTEET
Kolmen kunnan yhteinen yleiskaava itäisellä alueella *) 2021 - 2023	*) käynnistyy, mikäli LIFE-hanke toteutuu.				TAVOITTEET
Muut varaukset	Khall MAANKÄYTTÖ-RYHMÄ 1-3	2 000 €			

Ympäristöterveydenhuolto

tekninen johtaja Satu Hyötylä

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	269 700	266 200	274 500
Tulot			
Netto	269 700	266 200	274 500

Ympäristöterveydenhuolto (terveystarkastajat ja eläinlääkärit) kuuluvat Pirkkalan hallinnoimaan seudulliseen palveluyksikköön Pirtevaan. Terveysvalvonnan kulut jakautuvat kuntien kesken asukas pohjaisesti ja eläinlääkärikulut käyttöön perustuvan erillisen maksuperusteen mukaan.

Vesihuoltolaitos

Kunnallistekniikan rakennuspäällikkö Jari Luoma

euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Menot	1 156 800	1 162 000	1 195 500
Tulot	2 017 400	1 899 300	1 984 900
Netto	+ 860 600	+ 737 200	+786 400

Vesihuollolla tarkoitetaan veden hankintaa eli veden johtamista, käsittelyä ja toimittamista talousvetenä käytettäväksi sekä viemärointiä eli jäteveden, huleveden ja perustusten kuivatusveden poisjohtamista ja käsittelyä siinä laajuudessa kuin siitä laitoksen ja asiakkaiden kesken sovitaan. Vesihuollon piirissä on yli 3 000 kulutuspistettä, joista 45 on vesi-yhtymiä ja 2 viemäriyhtymiä ja 1 vesi- ja viemäriyhtymä.

Vesihuoltolaitos toteuttaa vesihuollon rakennushankkeet.

Määrärahavaroja ja muutostietoja

- Haja-asutusalueelle on rakennettu 25 km uutta jätevesirunkojohtoa ja 8 uutta jätevesipumppaamoja, käynnissä on kokoojaviemäreiden rakentaminen.
- Määrärahavaroja (suluissa v. 2017):

Vesi- ja jätevesimaksut	1 450 070 euroa (1 399 070)
Liittymismaksut	211 000 euroa (210 000)
Veden osto	170 000 euroa (185 000)
Sähkö	183 700 euroa (190 400)
Asiantuntijapalvelut	45 200 euroa (43 200)
Lietteen käsittely ja kuljetus	56 000 euroa (58 000)

Tavoitteet	Mittarit	Tavoitetaso
- Putkistojen korjaustarpeiden kartoittaminen - Verkostot sähköiseen muotoon - Laitoksen talous tasapainossa	- Vuoden aikana kartoitetut putkistot - Vuoden aikana sähköiseen muotoon saadut verkostot - Tilinpäätös	- Vesihuollon pitkän tähtäyksen suunnitelma - Koko vesihuoltoverkosto sähköisessä muodossa - Vesihuoltolaitoksen menot katetaan sen omilla tuloilla

Investointiosa

Investointiosan pohjana on vuoden 2017 taloussuunnitelman investointiosa. Suunnitelma on korjattu muuttuneilla tiedoilla ja siihen sisältyy myös uusia hankkeita. Investoinnit on tehty kolmelle vuodelle ja lisäksi on jotkut lautakuntien esittämät investoinnit siirretty kohtaan myöhemmin ottamatta kantaa toteutusvuoteen.

Investointimäärärahat ovat sitovia hankkeittain tai hankekokonaisuuksittain. Lautakunnat päättävät hankekokonaisuuksien määrärahojen käytöstä eri kohteille, esim. tekninen lautakunta jakaa kaavatiestön rakentamisen määrärahan.

Hankekokonaisuuksittain sitovia määrärahoja ovat:

- irtaimistohankkeet (ohjelmassa merkitty hankkeittain lisätiedoksi)
- tekniset palvelut: kiinteistötoimen rakennushankkeet alle 500 000 euron hankkeet
- tekniset palvelut: tiestöhankkeet
- vesihuoltolaitoksen hankkeet: vesihuoltohankkeet

INVESTOINNIT YHTEENSÄ		2018	2019	2020
Hallintopalvelut, kiinteä omaisuus	menot	150 000	150 000	150 000
	tulot	-150 000	-150 000	-150 000
Hallintopalvelut, irtaimisto	menot	20 000	15 000	15 000
Perusturvapalvelut, irtaimisto	menot	305 000	170 000	0
Sivistyspalvelut irtaimisto	menot	100 000	60 000	60 000
Tekniset palvelut, irtaimisto	menot	30 000	30 000	30 000
Tekniset palvelut, rak.hankkeet				
	. Kiinteistötoimi			
	menot	6 670 000	5 980 400	1 440 000
	tulot	-1 000 000	-500 000	0
	. Tiestö			
	menot	2 440 000	550 000	1 800 000
	. Vesihuoltolaitos			
	menot	1 750 000	1 000 000	1 100 000
	tulot	-750 000	-250 000	-250 000
	menot	11 465 000	7 955 400	4 595 000
	tulot	-1 900 000	-900 000	-400 000
	tulot	9 565 000	7 055 400	4 195 000

HALLINTOPALVELUT <i>Kiinteä omaisuus</i>	2018	2019	2020	myöhemmin	lisätiedot
Kiinteistöjen hankinta	150 000	150 000	150 000	vuosittainen määrä- raha 150 000	Hallitus tekee aina erillisen päätöksen maanhankinnoista.
Kiinteistöjen myynti	-150 000	-150 000	-150 000	vuosittainen myyn- tiarvio -150 000	
netto	0	0	0		

HALLINTOPALVELUT <i>Irtaimisto</i>	2018	2019	2020	myöhemmin	lisätiedot
Ict-ohjelmahankinnat ja päivitykset	20 000	15 000	15 000	vuosittainen määrä- raha 15 000	Taloushallintojärjestelmän ja raportoinnin nykyaikaistaminen (alkanut vuonna 2016), käyttöomaisuusohjelman uusiminen, Fakta -raportointi, ostolaskujen skannausohjelma ja -laitteisto, sisäisen laskutuksen siirto Approvaliin, intra. CaseM
menot	20 000	15 000	15 000		

PERUSTURVAPALVELUT <i>Irtaimisto</i>	2018	2019	2020	myöhemmin	lisätiedot
Ict-ohjelmahankinnat ja päivitykset	135 000	170 000			Ohjelmahankinnat ja päivitykset 135 000 euroa v. 2018 (Effic 20 000 euroa, varautuminen KanSa:n kustannuksiin 50 000 euroa ja KanTa:n kustannuksiin 50 000 euroa, toiminnanohjausjärjestelmän rajapinnat Lifecareen 15 000 euroa) 170 000 euroa v. 2019 KanSa ja KanTa ja Effic
Irtaimistohankinnat	170 000				Lautakunta päättää määrärahan käytön kohteittain käyttösuunnitelmassa. Röntgenlaite n.170 000 euroa (siirto vuodelta 2017 115 000 euroa). Ennen hankintapäätöksen tekoa selvitetään mahdollisuus hankintaan leasing-rahoituksella.
menot	305 000	170 000	0		

SIVISTYSPALVELUT <i>Irtaimisto</i>	2018	2019	2020	myöhemmin	lisätiedot
Varhaiskasvatuksen sähköisten palvelujen kehittäminen	20 000	20 000			Riittävä laitemäärä opetuskäyttöön, sähköisten lomakkeiden hankinta ja kehitys, sähköinen dokumentointi, toiminnanohjausjärjestelmä
Kirkonkylän päiväkodin lisäsängyt ja naulakot	15 000				Ryhmätilojen kalustaminen täydelle (24) lapsimäärälle.
Opetuksessa käytettävät laitteet ja kalusto	10 000	10 000	10 000	vuosittainen määrä- raha 10 000	Uuden opetussuunnitelman mukaiset hankinnat. Kyröskosken koululle langaton verkko. Opetuksessa käytettävät digitaaliset laitteet ja niihin liittyvät kalustohankinnat. Sähköisten yo-kirjoitusten vaatimat hankinnat. Ennen hankintapäätöksen tekoa selvitetään mahdollisuus hankkia irtaimisto leasing-rahoituksella.
Kuntosalilaitteiden uusinta		30 000			Kuntosalilaitteiden uusimista jatketaan Kosken Sykkeen ja jäähallin kuntosaleilla. Sivistyslautakunta tekee kuntosaliselvityksen vuoden 2018 aikana.
Kirjaston hyllyvalot	15 000				Hankinta, asennus ja muutokset sähkösuunnitelmiin.
Urheilukeskuksen kenttien perusparannus			50 000		Pohjan kunnostus ja täyttö (tenniskenttä, juoksurata, tekonurmi)
Katettu katsomo Yhteiskoulun kentälle				myöhemmin 40 000	
Sähköinen tulostaulu Yhteiskoulun kentälle	10 000				
Jalkapallon tekonurmikentän valaisimet	30 000				Uusi hanke. Investointi siirretään vuodelta 2017 vuodelle 2018.
menot	100 000	60 000	60 000		

TEKNISET PALVELUT <i>Irtaimisto</i>	2018	2019	2020		lisätiedot
Irtaimisto	30 000	30 000	30 000	vuosittainen määrä- raha 30 000	Määrärahan käytöstä päätetään lautakunnan käyttösuunnitel- massa: Sillan liikuntasalin väliverhot ja pyörösaha varikolle.
menot	30 000	30 000	30 000		

TEKNISET PALVELUT <i>Rakennushankkeet</i>	2018	2019	2020	myöhemmin	lisätiedot
Kiinteistötoimen rakennus- hankkeet, alle 500 000 euron hankkeet	400 000	400 000	400 000	vuosittainen määrä- raha 400 000	Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan käyttösuunnitel- massa. Talousarviovuonna on tarkoitus kohdentaa määrära- haa mm. seuraaviin hankkeisiin: keittiöiden kylmälaitteiden lämpötilan seurantajärjestelmä, Järvenkylän uimalan rakennuk- sen katto, Kyröskosken koulun jätehuollon parantaminen, Ko- torinteen palveluasuntojen remontit, Sillan päiväkodin aurinko- suojat, Kotorinteen keittiön muutostyöt, museon lämmitysjär- jestelmän muutostyö.
Mahnalan ympäristökoulu	1 400 000				Hankesuunnitelman mukainen kustannusarvio 9 048 000 eu- roa sisältäen irtaimiston ja puukoulun saneerauksen.
Mahnalan puukoulun perus- korjaus		800 000			
Mahnalan ympäristökoulun ensikertainen kalustaminen	700 000				Valtuuston hyväksymä kustannusarvio, 9 048 000 euroa: - uusi koulu 7 426 000 - puukoulu 897 000 - parakkien siirto 25 000 - irtaimisto 700 000
Terveyskeskus	250 000				Hammashuollon tilat vuodeosasto 2:n tiloihin. Arvioitu rahan käyttö v. 2017 on 100 000 euroa, jatkuu v. 2018

... jatkuu	2018	2019	2020	myöhemmin	lisätiedot
Kotorinne, D-talon putki- ja märkätilaremontti	350 000				A-talon remontti oli vuonna 2016. Uusi hanke. Hankkeen käynnistyminen vaatii kunnanjohtajan tekemän käynnistyspäätöksen, koska säätiön kiinteistöjen tulevaisuus selvitys on kesken.
Kyröskosken urheilukeskuksen huoltorakennus	päätös mitä tehdään		50 000	myöhemmin 1 950 000	Hankesuunnittelu 2016. Määrärahavaraus sisältää uudisrakennuksen, jossa on urheilukeskuksen huoltotilat, nuorisotilat ja kuntosali. Pelkän huoltorakennuksen kustannusarvio on n. 950 000 e. Arviot eivät sisällä vanhan rakennuksen purkua.
Betoninen skeittiparkki				myöhemmin 185 000	Suunnittelu ja toteutus. Kustannusarvio saatu sivistyspalveluilta (150 000 - 185 000 euroa).
Kurjenmäkikodin peruskorjaus	3 000 000	1 700 000	490 000		Hankesuunnittelu 2016. Kustannusarvio 4 900 000 euroa. Arvioitu rahan käyttö v. 2017 on 200 000 euroa.
ARA:n avustus Kurjenmäkikodin peruskorjaukseen	-1 000 000	-500 000			Avustus 1,5 - 1,9 milj. euroa
Koskilinnan päiväkodin ilmastoinnin uusiminen, vesikatteen uusiminen ja lisälämmöneristys	470 000				Hanke keskeytettiin v. 2017. Arvioitua kalliimpi. Hankkeen käynnistyminen vaatii kunnanhallituksen erillispäätöksen. Perustettava Koskilinna-työryhmä selvittää kiinteistön tulevaisuusvaihtoehdot kesään mennessä.
Heinijärven varhaiskasvatus		1 030 400			Jäännösarvo 31.7.2019 on 1 030 432 euroa + alv. Sivistyslautakunnalta tulee esitys mahdollisesta lunastamisesta.
Paloaseman peruskorjaus	50 000	2 000 000			Odotetaan päätöstä. 2018 suunnitteluraha. Ensisijaisena muu kuin kunnan rahoitus.
Kunnanviraston peruskorjaus	50 000	50 000	500 000	myöhemmin 1 000 000	Kustannusarvio tarkentuu kuntotutkimuksen ja hankesuunnitelman myötä. Hankesuunnitelma 2018 - 2019. Kustannusarvio on n. 2 milj. euroa, tarkentuu vielä.

menot	6 670 000	5 980 400	1 440 000
tulot	-1 000 000	-500 000	0
netto	5 670 000	5 480 400	1 440 000

TIESTÖ Rakennushankkeet	2018	2019	2020	myöhemmin	lisätiedot
Hämeenkyrön ohitus	270 000		500 000		Kunnan osuus hankkeesta on 1 634 000 euroa, josta Kyröskoski-Kostula osuus on 264 000 euroa ja Kyröskoski-Hanhijärvi osuus 1 370 000 euroa
Tippavaaran Kauppakaari, Kimpitie, Harjunreunan asemakaava-alue	20 000		900 000	loppuinvestoinnin määrä tarkentuu myöhemmin	Katusuunnitelma tehtävä, alustava kustannusarvio katujen ja hulevesien osalta 400 000 euroa + Kauppakaari 100 000 euroa
Mahnalan kevyen liikenteen väylä	1 500 000				Suunnittelu 2016. 1. vaihe Mahnalan asemakaavan yhteydessä, 2. vaihe sillan rakentamisen yhteydessä, 3. vaihe myöhemmin. Kunnan maksuosuus aiennettu vuodelle 2018.
Mahnalan asemakaava-alueen tiestö ja viheralueet	450 000	150 000			Vuonna 2019 asfaltointi.
Tiestöhankkeet	200 000	400 000	400 000	vuosittainen määrärahan tavoitetaso 500 000	Määräraha jaetaan kohteille teknisen lautakunnan käyttösuunnitelmassa: Saneeraussuunnitelman mukaiset kohteet. Esim. Kyröskosken koulun saattoliikenne, Kyröskosken "möykky", ka- tuvalaistuksen saneeraus. 2019 Eljaalantien saneeraus 400 000 e ja 2020 100 000 e

menot 2 440 000 550 000 1 800 000

VESIHUOLTOLAITOS <i>Rakennushankkeet</i>	2018	2019	2020	myöhemmin	lisätiedot
Vesihuoltohankkeet	500 000	500 000	600 000	vuosittainen määrä- raha 600 000	Määräraha jaetaan hankkeille teknisen lautakunnan käyttö- suunnitelmassa: verkostojen saneeraukset ja laitteistot saneeraussuunnitelman mukaan sekä Hämeenkyrön ohitustien aiheuttamat johtojen siirrot v. 2018 ja 2019.
Viemäri liittymät: Sasi - Mah- nala - Kyröspohja - Heinijärvi	1 000 000	500 000	500 000		Kunta perii kokoomaviemärin rakentamiskustannukset kiinteis- töjen omistajilta liittymisten yhteydessä. Arvio 5 000 e/liittymä
*tulona liittyjien kustannukset	-750 000	-250 000	-250 000		
Mahnalan asemakaava-alu- een vesihuolto	250 000				

menot	1 750 000	1 000 000	1 100 000
tulot	-750 000	-250 000	-250 000
netto	1 000 000	750 000	850 000